

BAKİ, 29 YANVAR 2019-CU İL

İlham Əliyevin regional inkişaf strategiyası yeni mərhələyə qədəm qoyur

15 ilin uğur hesabatı

Prezidentin dünənki müşavirəsi regionların sosial-iqtisadi inkişafının üçüncü dövrünün yekununa həsr olunsada, əslində tədbirdə son 15 ilin uğur salnaməsinin növbəti təqdimatı keçirildi. Ötən 15 ilin əsas nailiyyət təzahürü ölkə iqtisadiyyatının dünya miqyasında rekord templerlə inkişafıdır, bu silsilədə ən mühüm göstərici, şübhəsiz ki, tarixin ən güdrətlili Azərbaycanı yaratmaqdır. Bu tarixi yüksəlişin müəllifi Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, əldə olunan qələbələr növbəti hədəflərə çatmaq üçün etibarlı bünövrədir.

Milli yüksəliş salnaməsi

Dünən 2014-2018-ci illəri əhatə edən regional inkişaf dövlət proqramının başa çatması rəsmən elan olundu. Və elə dünən Prezident İlham Əliyev 2019-2023-cü illər üçün bölgələrin sosial-iqtisadi inkişafını nəzərdə tutan yeni dövlət proqramını təsdiq etdi.

Xatırladaq ki, əvvəlki üç sənəd Azərbaycanın yalnız bölgələrinin deyil, bütünlüklə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının lokomotivi olmuş, real nəticələrlə başa çatmışdır.

Son 15 ildə Azərbaycanda

- ümumi daxili məhsul 3,3 dəfə;
- qeyri-neft sektoru 2,8 dəfə;
- sənaye potensialı 2,6 dəfə;
- valyuta ehtiyatları 24 dəfə (artıq 45 milyard dollar təşkil edir);
- kənd təsərrüfatı istehsalı 1,7 dəfə artıb.

Eyni zamanda, son 15 ildə

- 250 milyard dollar sərmayə qoyulub;
- Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri istifadəyə verilib;
- "Cənub qaz dəhlizi" inşa olunub;
- Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti çəkilib;
- Şimal-Cənub, Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin Azərbaycandan keçən hissəsində mühüm layihələr həyata keçirilib;
- Azərbaycanın sərmayəsi ilə Türkiyədə "Star" zavodu inşa olunub;
- 15 min kilometr avtomobil yolu tikilib;
- 31 yeni elektrik stansiyası inşa olunub, 2500 meqavatlıq yeni güc yaradılıb;
- dörd böyük su anbarı tikilib;
- ölkə üzrə təbii qazla təminat 95 faizə çatdırılıb;
- sahibkarlara verilən kreditlərin məbləği 2 milyard manatı ötdü;
- 100 mindən çox müəssisə yaradılıb;
- 17 aqropark fəaliyyətə başlayıb;
- 15 "ASAN xidmət" mərkəzi yaradılıb (bu ilin sonuna qədər onların sayı 20-yə çatacaq);
- orbitə 3 peykimiz çıxarılıb.

Təbii ki, iqtisadi inkişaf sosial sahəyə birbaşa təsirini göstərib. Belə ki, 15 ildə

- 2 milyon iş yeri açılıb;
- maaşlar 7, pensiyalar 9 dəfə artıb;
- işsizlik 5 faizə, yoxsulluq səviyyəsi 5,1 faizə enib;
- 3 min 200-dən çox məktəb əsaslı təmir edilib və ya yenidən tikilib;
- 640 tibb müəssisəsi tikilib və yenidən qurulub;
- 44 olimpiya mərkəzi yaradılıb.

"Bizim bütün iqtisadi göstəricilərimiz deməyə əsas verir ki, Azərbaycan son 15 il ərzində çox uğurla, inamla inkişaf edib. Artan iqtisadi imkanlarımız bizə şərait yaratdı ki, sosial məsələlərə də çox böyük diqqət yetirək", - dövlət başçısının dünən yekun niqində qeyd etdiyi kimi, regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair hər üç dövlət proqramı artıqlaması ilə yerinə yetirildi. Beləliklə, III dövlət proqramı da daxil olmaqla əldə olunan uğurlar ötən 15 ilin uğur hesabatıdır, milli yüksəliş salnaməsidir.

Azərbaycan daha güclü dövlətə çevrilməyə

Prezident İlham Əliyevin bölgələrə müəmməd səfərləri və bu səfərlərin nəticəsi olaraq imzaladığı sərəncamlar dövlət proqramlarının icrasını sürətləndirməklə, regionların tarazlı inkişafının təmin edilməsi, infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması, yeni iş yerlərinin yaradılması və əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi sahəsində görülən işlərə təkan verdi.

Beləliklə, ötən 15 il ərzində regionların sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində həyata keçirilən siyasət ölkənin makroiqtisadi göstəricilərinin sürətlə yaxşılaşmasına səbəb olub. Azərbaycan dövlətinin məqsədi isə son illərdə qazanılmış sosial-iqtisadi uğurların davamlı olmasını təmin etməkdir. Bu bərdə dünənki konfransda danışan Prezident İlham Əliyev perspektiv prioritetləri də elan etdi. Qarşıdakı dövrdə sosial-iqtisadi inkişafın əsas göstəriciləri olan infrastruktur məsələləri, sabıkarlığın dəstəklənməsi, yeni iş yerlərinin yaradılması, kənd təsərrüfatı istehsalının stimullaşdırılması, aqroparkların və sənaye parklarının salınması, ölkəyə turist axınının artması diqqət mərkəzində saxlanılacaq, sosial proqramlar davam etdiriləcək. Təbii ki, qeyri-neft sektorunun inkişafı prioritet olaraq qalacaq.

Prezident İlham Əliyevin dünən təsdiq etdiyi növbəti dövlət proqramında qarşıya qoyulan vəzifələr də məhz bu məqsədlərin reallaşmasına xidmət edir. Bununla bağlı fərmanda qeyd edildiyi kimi, məqsəd ölkə regionlarının, o cümlədən kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində görülən işləri növbəti illərdə də davam etdirmək, eləcə də infrastrukturun və sosial xidmətlərin daha da yaxşılaşdırılması, bölgələrdə yaşayan əhalinin məşğulluğunun və maddi rifahının yüksəldilməsidir.

Nəticə etibarilə bütün bunlar Azərbaycanın hər baxımdan daha güclü dövlətə çevrilməsini, regional və beynəlxalq mövqelərinin daha da möhkəmlənməsini, xalqımızın daha yüksək sosial rifah şəraitində yaşamasını təmin edəcək.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan xalqı bunu da bacaracaq!

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair IV Dövlət Proqramının icrasına 17 milyard manatdan artıq vəsait ayrılacaq

Yanvarın 29-da "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak edib. Dövlət başçısı konfransda giriş nitqi söylədi.

Prezident İlham Əliyevin giriş nitqi

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair III Dövlət Proqramının icrası təmin edildi. Beş il bundan əvvəl qəbul edilmiş proqram artıqlaması ilə yerinə yetirildi. Son beş il ərzində qarşıma qoyduğumuz bütün vəzifələr icra olundu. III proqramın çox böyük əhəmiyyəti var. Bu proqram bizə imkan yaratdı ki, regionlarda əvvəlki illərdə aparılan islahatlara, görülən işlərə yeni təkan verək.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı proqramlarının qəbul edilməsi mənim 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfində verdiyim vədlərimdən biri idi. O vaxt demişdim ki, əgər Azərbaycan xal-

qı mənə etimad göstərsə, ilk növbədə regionların inkişafı ilə məşğul olacağam, bölgələrdə olan problemlərin həlli işində öz səylərimi əsirgəməyəcəyəm. 2004-cü ilin fevral ayında birinci proqram qəbul olundu və bu gün müzakirə etdiyimiz proqram sayca üçüncüdür.

Beləliklə, görülmüş işlər haqqında danışanda, əlbəttə ki, biz son 15 il ərzində yerinə yetirilmiş işlərə nəzər salmalıyıq. Bu işlər həm real həyatda, həm rəqəmlərdə, həm də dəyişən, abadlaşan şəhərlərdə özünü göstərir. Son 15 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatı dünya miqyasında rekord templerlə inkişaf etmiş, ümumi daxili

məhsul 3,3 dəfə artmışdır. Bir daha demək istəyirəm, bu, dünya miqyasında rekord göstəricidir. Sənaye istehsalı 2,6 dəfə artmışdır. İxracımız 4,7 dəfə, valyuta ehtiyatlarımız 24 dəfə artıb və bu gün 45 milyard dollar təşkil edir. Yeni bu, onu göstərir ki, Azərbaycan regionlarına və eyni zamanda, neft-qaz sektoruna, Bakı şəhərinin inkişafına böyük vəsait qoyulmasına baxmayaraq, biz öz valyuta ehtiyatlarımızı 24 dəfə artırabilişik. Bu, bizə imkan verir ki, gələcəyə çox böyük ümidlərlə baxaq. Azərbaycan iqtisadiyyatı bu gün dayanıqlı iqtisadiyyatdır. Aparılan uğurlu siyasət ölkəmizə böyük həcmdə və-

saitin, sərmayənin yatırılmasına gətirib çıxardı. 15 il ərzində Azərbaycana təxminən 250 milyard dollar sərmayə qoyuldu və bu sərmayənin yarısı xarici investisiyadır. Yeni xarici investitorlar üçün Azərbaycan çox cəlbedici ölkədir. Azərbaycanda mövcud olan sərmayə iqlimi xarici investitorları həvəsləndirir.

Bir faktı da diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. İlk dəfə Azərbaycan Dünya Bankının "Doing Business" hesabatında 2006-cı ildə qeyd olundu və o vaxt Azərbaycan 98-ci yerdə qərarlaşdı. Aparılan köklü islahatlar, investisiya iqliminin yaxşılaşdırılması nəticəsində son hesabatda

Azərbaycan dünya miqyasında 25-ci yerdədir. Yeni bu, deməyə əsas verir ki, bundan sonra da həm daxili, həm xarici investitorlar Azərbaycana böyük həcmdə sərmayə qoyacaqlar. Beləliklə, bu sərmayə imkan verəcək ki, bundan sonra da iş yerləri, yeni müəssisələr yaradılacaq və ölkəmiz inamla inkişaf etsin.

Son 15 il ərzində 2 milyon yeni iş yeri yaradılmışdır. Əhalinin sayı isə 1,6 milyon artmışdır. Bu da çox gözəl göstəricidir. Əhali nə qədər çox olarsa, ölkəmiz də o qədər sürətlə inkişaf edər.

Ardı 2-ci səh.

Prezident qayğısı, dövlət dəstəyi

İlham Əliyev şəhid ailələrinin ən böyük hamisi olduğunu növbəti dəfə nümayiş etdirdi

- ◆ İndiyədək 6654 şəhid ailəsinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə mənzil təqdim edilib;
- ◆ Bu kateqoriyaya aid olan insanlara 2017-ci ildə 315, 2018-ci ildə 626 mənzil verilib;
- ◆ 4200-ə qədər şəhid vərasəsinə birdəfəlik (11 min manat) ödəmə həyata keçirilib;
- ◆ Bu vaxta qədər müharibə əlillərinə 6144 avtomobil verilib;
- ◆ 2018-ci ildə müharibə əlillərinə 265 avtomobil təqdim edilib;
- ◆ 12268 şəhidin vərasələrinə birdəfəlik müavinət verilməlidir;
- ◆ Bu il bu kateqoriyadan olan insanlara ən azı 800 mənzil verilməlidir.
- ◆ Bu kateqoriyaya aid insanların övladlarının təhsil xərçini dövlət ödəyir;
- ◆ Şəhid ailələrinə ayda 242 manat Prezident təqaüdü verilir;
- ◆ Əmək pensiyaçılarına hər ay əlavə vəsait verilir;
- ◆ Pensiya hüququ olmayan şəhid ailəsi üzvləri aylıq sosial müavinət alırlar;
- ◆ Milli qəhrəmanlara (və ya ailələrinə) 1500 manat Prezident təqaüdü ödənilir;
- ◆ Milli Qəhrəmanın ailə üzvlərinin əmək pensiyasına 110 manat əlavə edilir;
- ◆ Müharibə əlillərinin uşaqlarına aylıq sosial müavinət verilir;
- ◆ Əlilliyi olan 1000-dən çox şəxs özünüməşğulluq proqramına cəlb edilib.

Hər bir dövlətin əsas funksiyalarından biri əhalinin sosial müdafiəsini təşkil etmək, maddi nəmətlərin ədalətli bölgüsünə nail olmaq, daxili siyasətin sosialyönlümlüyünü ön planda saxlamaq, vətəndaşların sosial rifah halını yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir.

Azərbaycanda da dövlət daim öz vətəndaşına qayğı ilə yanaşır, onun rifahının yüksəldilməsini, sosial problemlərinin həllini prioritet vəzifə kimi görür və bu istiqamətdə məqsədyönlü siyasət həyata keçirir. Xüsusi ilə də şəhid ailələri və Qarabağ müharibəsi əlilləri, onların ailə

üzvləri daim dövlətin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunurlar. Bu kateqoriyaya aid olan insanlara mənzil və avtomobillər verilir, güzəşt və müxtəlif kompensasiyalarla təmin edirlər.

Vətəndaşının maraqlarını hər şeydən üstün tutan dövlət

Bu gün əhalinin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi Azərbaycan dövlətinin qarşısında duran strateji vəzifələrdən biridir. Yeni sosial siyasət dövlət siyasətinin prioritetidir.

Ardı 6-cı səh.

İlham Əliyevin regional inkişaf

Prezident İlham Əliyevin giriş nitqi

Əvvəlki 1-ci səh.

Ancaq, əlbəttə, biz bundan sonra da işimizi elə görməliyik ki, iqtisadi inkişaf, iş yerlərinin yaradılması əhalinin artımından daha da sürətlə getsin, artan əhali işlə təmin olunsun. Yeni iş yerlərinin yaradılması regionların sosial-iqtisadi inkişafı proqramlarının tərkib hissəsi idi və qeyd etdiyim kimi, 2 milyon iş yeri yaradılıb. Bu iş yerlərinin böyük hissəsi bölgələrin payına düşür. Kend təsərrüfatı 1,7 dəfə artıb və əminəm ki, bundan sonra artım daha sürətlə olacaq.

Bir sözlə, bizim bütün iqtisadi göstəricilərimiz deməyə əsas verir ki, Azərbaycan son 15 il ərzində çox uğurla, inamlı inkişaf edib. Artan iqtisadi imkanlarımız bizə şərait yaradı ki, sosial məsələlərə də çox böyük diqqət yetirək. Bir neçə rəqəmi səsləndirmək istərdim. Son 15 il ərzində maaşlar 7, pensiyalar 9 dəfə artıb. Son 15 ildə 3 min 200-dən çox məktəb əsaslı təmir edilib və ya yenidən tikilib, 640 tibb müəssisəsi tikilib və yenidən qurulub, bölgələrdə 44 olimpiya mərkəzi yaradılmışdır. Bu, bir daha onu göstərir ki, bizim siyasətimiz sosialiyonümüldür və əldə edilmiş gəlirləri biz ilk növbədə sosial sahələrə yönəldirik.

Məcburi köçkünlərin problemləri həmişə diqqət mərkəzində olmuşdur, bu gün də belədir. Son illər ərzində yüz-dən çox köçkün şəhərciyi tikilib, köçkünlərə təqdim edilib. Şəhid ailələri, müharibə veteranları, müharibə əlilləri üçün 6650 mənzil təqdim edilmişdir və bu proses davam etdirilir. Bu kateqoriyadan olan vətəndaşlar evlərlə təmin olunacaqlar. Yeni Azərbaycan sosial sahəyə çox böyük diqqət göstərən ölkədir. Biz ölkəmizdə bazar iqtisadiyyatı prinsiplərini sosial ədalət prinsipləri ilə birləşdirə bildik və hesab edirəm ki, Azərbaycanın uğurlu inkişafı məhz buna söykənir.

Son 15 il ərzində dünyada müxtəlif proseslər gedib, dünya çox dəyişib. On beş il əvvəl vətəniyə tam fərqli idi, bu gün isə risklər, təhdidlər, münaqişə, müharibə ocaqları artır və bu meyil, əfsuslar olsun ki, güclənir. Bizim bölgəmizdə, Yaxın Şərqdə, MDB məkanında, yaşadığımız regionda çox təhlükəli proseslər gedir və bu gün də gedir. Bu proseslər böyük fəlakətlərə gətirib çıxarıb. Milyonlarla insan müharibələrdən əziyyət çəkir. Milyonlarla insan həlak olub, yaralanıb, itkin düşüb, qaçqın-köçkün vəziyyətinə düşüb. Bəzi ölkələrin əksər hissələri tamamilə dağıdılıb. Bu, böyük humanitar fəlakətdir. Biz, demək olar ki, hər gün kütləvi informasiya vasitələrində bunu izləyirik və bu meyil, əfsuslar olsun ki, davam edir. Bütün bu mənfi mənzərə fonunda bizim hökumət öz inamlı dinamiki inkişaf strategiyasını icra edərək ölkəmizi irəliyə aparır.

Azərbaycan sabitlik, təhlükəsizlik məkanıdır. Yaxın tarix əyani şəkildə göstərdi ki, sabitlik pozulanda ölkələr çox pis vəziyyətə, idarəolunmaz vəziyyətə düşür, iqtisadiyyat çökür, sənaye iflic olur, insanlar əziyyət çəkir və

sonra bu vəziyyətdən çıxmaq üçün onilliklər lazım olur. Azərbaycanın uğurlu inkişaf modelinin əsas qəyesi ondadır ki, ölkəmizdə aparılan siyasət xalq tərəfindən dəstəklənir. Çünki bu siyasət xalqımızın rifah halının yaxşılaşmasına hesablanıb. Bu siyasət ölkəmizin güclü dövlətə çevrilməsinə hesablanıb. Məhz bu siyasət nəticəsində bu gün Azərbaycan dünyanın müxtəlif kürsülərindən öz sözünü açıq deyir, öz müstəqil siyasətini aparır, öz maraqlarını tam şəkildə qoruyur.

Azərbaycanda aparılan iqtisadi, siyasi islahatlar, ölkəmizin güclənməsi bizə dünyada gedən riskli proseslərdən özümüzü qorumağa imkan yaradı. Bir daha demək istəyirəm, bizim xarici siyasətimizin əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, xaricdən gələn mümkün risklərin idarə olunmasına, azaldılmasına, aradan qaldırılmasına imkan versin. Biz buna nail oluruq. Son 15 il ərzində Azərbaycan xalqı əmin-amanlıq şəraitində yaşayır. Azərbaycan xalqı rahat yaşayır, qurur, yaradır. Hesab edirəm ki, hər bir vətənpərvər insan öz ölkəsi ilə, bugünkü Azərbaycan ilə haqlı olaraq fəxr edə bilər.

Qeyd etdiyim kimi, biz 15 il ərzində biznes mühitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı böyük addımlar atdıq. Sahibkarlığın inkişafına böyük dəstək verdik. Təkcə güzəştli şərtlərlə sahibkarlara verilən kreditlərin məbləği 2 milyard manatı ötdü. Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, dövlət büdcəsindən bu məbləğin cəmi bir milyard manatı ayrılmışdır. Qalan bir milyard manatdan çox vəsait verilmiş və qaytarılmış kreditlər hesabına yenidən kredit şəklində verilib. Beləliklə, biz kifayət qədər böyük maliyyə resursu yaratmışıq. Bu, bizə imkan verir ki, dövlət büdcəsinin yükünü azaldıq və gələcəkdə güzəştli şərtlərlə sahibkarlara maliyyə dəstəyi göstərik.

Sənayeləşmə prosesi uğurla gedir. Son vaxtlar sənaye parklarının fəaliyyətə başlaması geniş vüsət almışdır. İndi bu proses bir neçə şəhərdə gedir və sənaye parklarında bizim 67 rezidentimiz var. Onlardan 40-i artıq fəaliyyətdədir.

Aqroparkların yaradılması çox müsbət hal kimi qiymətləndirilə bilər. Proqramda 51 aqroparkın yaradılması nəzərdə tutulub. Onlardan 17-si fəaliyyətdədir. Qalan aqroparkların işə düşməsi nəticəsində həm bölgələrdə yeni iş yerləri yaradılacaq, həm də kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı və ixracı daha da artacaq.

Biz bu illər ərzində kosmik dövlətə çevrildik. Bu da bizim qürur mənbəyimizdir. Artıq üç peykimiz var. Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, kosmik klubla daxil olubdur. Bu, həm innovasiyadır, həm biznesdir, həm də müasirləkdir. Innovasiyalara gəldikdə, bu gün dünyada Azərbaycan məhsulu kimi tanınan "ASAN xidmət" brendi vardır. Bunu biz yaratmışıq, bizim daxili intellektual məhsulumuzdur və iradəmizin ifadəsidir. "ASAN xidmət" bu gün bir neçə ölkədə fəaliyyət göstərir və bu sistemi tə-

biq edən ölkələrin sayı artmaqdadır. Ölkəmizdə on beş "ASAN xidmət" mərkəzi yaradılıb. Bu ilin sonuna qədər onların sayı 20-yə çatacaq. Bu mərkəzlərə 26 milyondan çox müraciət olunub. Əhali tərəfindən bəyənəmə əmsali təxminən 100 faizdir. "ASAN xidmət" də iki yüzdən çox xidmət göstərilir, tam şəffaf və heç bir pozuntusuz. Bu sahə, bildiyiniz kimi, həmişə böyük narahatlıq doğururdu. Vətəndaşlar haqlı olaraq şikayət edirdilər. İndi isə şikayətlər yoxdur, "ASAN xidmət" in yaradılması və uğurlu fəaliyyəti bizim siyasətimizi əks etdirir. Azərbaycanı daha hər şey şəffaf olmağa, hər şey qanun çərçivəsində olmağa, bu gün də belə olub və bundan sonra da belə olacaq. Biz sadəcə olaraq çalışırıq ki, qeyri-neft sektorunu sürətlə inkişaf etdirək, buna nail oluruq. Ancaq hansı ictimai-siyasi formasiyada yaşamasına baxmayaraq, Azərbaycanı ilk neft tapılan dövrədən bu günə qədər bu, əsas iqtisadi potensial olub. Biz bu təbii resurslardan çox səmərəli şəkildə istifadə edirik. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft-qaz kəmərlərinin işə düşməsi çox böyük tarixi hadisədir. Əgər bu layihələr icra edilməyə id, biz bu qədər vəsait əldə edə bilməzdik. Çünki bizim ixrac imkanlarımız məhduddur, açıq dənizlə çıxışı yoxdur və bizə mütləq neft-qaz kəmərləri lazımdır. Bu kəmərlərin tikintisi həm maliyyə, həm siyasi, həm beynəlxalq əməkdaşlıq baxımından çox mühüm və çətin bir layihələr idi. Biz bunu da bacardığımız üçün bu iki kəmər vasitəsilə resurslarımız dünya bazarlarına göndərilir. Hazırda Avropada ən böyük infrastruktur layihələrindən biri olan "Cənub qaz dəhlizi"nin tikintisi sürətlə gedir. Dörd layihədən ibarət olan bu meqalayihə artıq son mərhələyə çatıb. Dörd layihədən üçü istifadəyə verilib. Keçən il TANAP və "Cənub qaz dəhlizi"nin açılışı olmuşdur və bunlar tarixi hadisələrdir.

Biz neftdən, qazdan əldə edilmiş gəlirləri neqliyət sektoruna yönəltmişdik ki, Azərbaycan nefti bu bölgədə, Avrasiya məkanında neqliyət mərkəzinə çevrilsin. Bu gün biz artıq buna nail oluruq. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun işə düşməsi tarixi layihədir. Bu, həddindən artıq vacib layihədir. Çünki bu, artıq bizə imkan verir ki, Azərbaycan ərazisindən böyük həcmdə yükler Şərqdən Qərbə, Qərbdən Şərqə göndərilsin. Bunun sayəsində həm bizim geosiyasi əhəmiyyətimiz artacaq, həm də biz bundan daim valyuta qazanacağıq. "Şimal-Cənub neqliyət dəhlizi"nin yaradılması da böyük önəm daşıyır. Bu istiqamətdə də böyük işlər gördük. Əlbəttə ki, bu işlərin görülməsi genişmiqyaslı beynəlxalq əməkdaşlıq tələb edir. Azərbaycan bu sahədə də təşəbbüsə bənzər kimi öz müsbət rolunu

oynayıb. Bu gün Şərq-Qərb və Şimal-Cənub neqliyət dəhlizlərinin birlişməsi ölkələrin sayı 10-dan çoxdur və onların sayı daha da artacaq. Amma hər iki layihədə iştirak edən ölkə tək Azərbaycan deyil. Ona görə biz Avrasiyada çox strateji neqliyət mərkəzinə çevrilirik. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı, bizim yol infrastrukturlarımız, müasir və müasirləşən infrastruktur, bütün bunlar son illər ərzində yaradılıb. Əgər biz infrastruktur layihələrinə diqqət yetirməsəydik, bu gün heç bir inkişafdan söhbət edə bilməzdik.

On beş il bundan əvvəl biz özümüzlə elektrik enerjisi ilə təmin edə bilmirdik. Ya xaricdən ixal edirdik, ya da ki ölkəmizin bəzi yerləri işsiz qalırdı. Ötən 15 il ərzində 31 yeni stansiya tikilmişdir, 2500 meqavattlıq yeni güclər yaradılmışdır. Biz indi nefti özü-özü təmin edirik, elektrik enerjisinin ixrac edirik. Təbii qaz ilə təminat 15 il bundan əvvəl təxminən 50 faiz səviyyəsində idi, bu gün bu, 95 faizdir. İcmalı su 26 faiz təmin edilirdi, bu gün bu, 70 faizdir. On beş il ərzində 15 min kilometr avtomobil yolu tikilib.

Yeni görülmüş işlər haqqında danışmaq üçün saatlarla vaxt lazımdır. Sadəcə olaraq, əsas məqamları mən siz diqqətinizə çatdırırdım. Əminəm ki, bu gün çıxışlarda və müzakirələrdə həm görülmüş işlər, həm də görülməyəcək işlər haqqında danışacağıq və gələcək inkişaf planlarımızı təmin edəcəyik.

Sonra çıxışlar oldu. Neftçala Sənaye Məhəlləsində "Xəzər" avtomobil zavodunun direktoru Emin AXUNDOV çıxış edərək dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident,

Sizin uzaqqöhrən və düşünlümsü uğurlu iqtisadi inkişaf strategiyasının əsas tərkib hissələrindən biri olan sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq, müasir sənaye parkları və məhəllələrinin yaradılması ölkədə rəqəbatqabiliyyəti və ixracıönümlü məhsulların istehsalı həcmimizin artmasına təkan verir.

Cənab Prezident, icazənizlə məruzə edirəm ki, "AZƏRMAŞ" ASC ilə "İran Khodro" ASC arasında 2016-cı il aprelin 21-də əməkdaşlıq memorandumu imzalandı və həmin ilin avqust ayının 6-da Neftçala Sənaye Məhəlləsində "Xəzər" avtomobil zavodunun təməli qoyulub. 10 hektar ərazidə tikilmiş avtomobil zavodunda Avropanın aparıcı ölkələrinin və İran İslam Respublikasının müasir texnologiyaları və avadanlıqları quraşdırılıb.

Çox hörmətli cənab Prezident, Sizin xüsusi diqqət və qayğınız nəticəsində zavodun tikintisinə dövlətimiz tərəfindən böyük dəstək göstərilib, zəruri infrastruktur yaradılıb, müxtəlif vergi güzəştləri və gömrük azadlıqları tətbiq edilmişdir. İnvestisiya dəyəri 25 milyon manat olan zavodumuzun Neftçala Sənaye Məhəlləsində yerləşməsi və bunlarla da zəruri infrastruktur xərclərindən azad olması, eyni zamanda, müəssisəmizə

investisiya təşviqi sənədinin verilməsi nəticəsində ümumilikdə 8 milyon manat vəsaitə qənaət olunub. Bütün bunlar və digər güzəştlər avtomobillərin istehsalında və daha ucuz qiymətlə satışında önəmli göstəricilərdir.

Cənab Prezident, Sizin 2017-ci ilin sentyabr ayında Neftçala rayonuna səfəriniz çərçivəsində zavodumuzda olarkən verdiyiniz tövsiyələr əsasında "Xəzər" avtomobil zavodunda işləyəcək əməkdaşlar peşəkarlıq səviyyələrini və təcrübələrini artırmaq üçün İran İslam Respublikasına eزام edildi. Onlar avtomobil istehsalı sahəsində xüsusi təlimlər keçməklə sertifikatlar əldə etdilər.

Möhtərəm cənab Prezident, Siz və İran Prezidenti 2018-ci ilin mart ayının 29-da Azərbaycan-İran biznes forumunda "Xəzər" avtomobil zavodunun rəsmi açılışını etdiniz. Bu gün zavodda 200-ə yaxın Neftçala sakini işlə təmin edilmiş, istehsal həcmi artıqca bu say 300 nəfərə çatmaqdadır. "Made in Azerbaijan" brendi altında "Xəzər" avtomobil zavodunda istehsal edilən avtomobillər "Avro-5" və beynəlxalq təhlükəsizlik standartlarına tam uyğundur. Zavod 2018-ci ilin sonuna kimi qarşısına qoyduğu məqsədi tam yerinə yetirib. Belə ki, ötən il zavodda mindən artıq avtomobil istehsal olunub. Bu avtomobillərin 95 faizi satılıb. Qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan istehsalı olan avtomobillərin almasının 40 faizi dövlət qurumlarının payına düşüb, 60 faizi əhali tərəfindən alınmışdır, bu da istehsal edilən avtomobillərin rəqəbatqabiliyyəti olmasının göstəricisidir.

"Xəzər" avtomobil zavodunda 2019-cu ilin fevral ayında artıq ilk "Peugeot" markalı avtomobillər istehsal xəttindən satışa çıxacaq. İstehsalat başlamaq üçün artıq bütün zəruri avadanlıqlar quraşdırılıb. Həmçinin 2019-cu ilin sonlarında etibarən isə "Khazar" avtomobillərinin ehtiyat hissələrinin bir hissəsini Azərbaycanda istehsal etməyi planlaşdırırıq.

Cənab Prezident, bir məsələni də xüsusilə vurğulamaq istəyirəm ki, zavodun işə düşməsi ilə ilk dəfə olaraq Azərbaycan avtomobil istehsalı ölkəsi kimi tanınıb və "Khazar" avtomobillərinə BAN nömrə alınaraq beynəlxalq sistmə daxil edilmişdir. Bunun nəticəsi olaraq Azərbaycan avtomobil istehsalı olan ölkə kimi ilk dəfə 2018-ci ilin avqust-sentyabr aylarında Dünya Avtomobil İstehsalçıları Təşkilatının dəstəyi ilə Moskvada "Krokus Ekspo" Sərgi Mərkəzində keçirilən beynəlxalq avtomobil sərgisinə dəvət alıb və bizim "Khazar" avtomobilləri sərgidə nümayiş edilmiş, böyük maraqla qarşılanıb.

Azərbaycanda avtomobil sənayesinin inkişafı etdirilməsinin məntiqi davamı olaraq 2018-ci il sentyabrın 1-də, cənab Prezident, Sizin Rusiya Federasiyasına rəsmi səfəriniz zamanı Soçi şəhərində Qorki Avtomobil Zavodu və "AZƏRMAŞ" ASC arasında əməkdaşlıq haqqında memorandumu imzalandı. Memorandumun məzmunu xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Memorandumun Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin ərazisində "QAZ" markalı

yüngültonnajlı avtomobillərin və xüsusi təyinatlı texnikanın birgə istehsalına başlanmasını nəzərdə tutur.

Möhtərəm cənab Prezident, rəhbərliyinizlə ölkədə biznes mühitinin daha yaxşılaşdırılması istiqamətində atılan addımları dəstəkləyir, Sizə çoxsaylı kollektivimiz adından təşəkkürümüzlə bildirim. Əmin edirik ki, Azərbaycanın yeni brendi olan "Khazar" avtomobilləri ölkəmiz və iqtisadiyyatımız üçün faydalı olacaq. Bunun üçün daim işləməyə və yüksək nəticələr göstərməyə hazırıq.

Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan USUBOV çıxış edərək dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident,

Hörmətli konfrans iştirakçıları,

Bu gün regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı sayca üçüncü dövlət proqramının icrasının yekunlarını müzakirə edirik. Qeyd etmək yerinə düşər ki, 1 dövlət proqramı ilə illik proqram arasında çox böyük fərqlər vardır. Bu proqramlarda qarşıma müxtəlif vəzifələr qoyulmuşdur. Nəzərdə tutulan tədbirlərin uğurlu icrasını nəticəsində Şəki şəhərinin də davamlı inkişafı təmin edilmiş, insanların rahat yaşaması, rayonun aqrar və turizm potensialından daha səmərəli istifadə olunması üçün mühüm işlər görülmüşdür. Bu illər ərzində 41 məktəb, 18 uşaq bağçası, 6 səhiyyə və 11 mədəniyyət müəssisəsi tikilib və ya əsaslı təmir olunub, Şəki şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemini yenidən qurulması davam edib, qaçaqçılar məntəqələrinin 86 faizi qazlaşdırılıb, yüksək keyfiyyətli yollar çəkilmiş, ən müasir tələblərə cavab verən mehmanxanalar, istirahət mərkəzləri və kompleksləri inşa edilmiş, 5 son illə 14 minə yaxın yeni iş yeri açılmışdır. Əhaliyə göstərilən dövlət xidmətlərinin keyfiyyətini yüksəltməsinə əvəzində layihənin olan "ASAN həyat" mərkəzinin açılması işə başlanmışdır. Bu gün böyük hədiyyə olub.

Sizin diqqət və qayğınız sayəsində bu gün Şəki öz qədimliyini və tarixliliyini qorumaq üçün qurulur, şəhərimizin küçələri, tarixi binaları, evləri bərpa edilir. Şəkiyə gələn hər bir qonaq sanki şəhərin qədim çəkişini əli üzərir. Sizin tarixi şəhərlərə və burada xalqımızın yaşadığı zəngin mədəni irsin qorunub saxlanılmasına göstərdiyiniz böyük diqqət və qayğına nəticəsizdir ki, bu gün Şəki açıq səma altında bir müzeydir.

Cənab Prezident, Sizin Şəki şəhərinin tarixi hissəsinin qorunması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında imzaladığınız sərəncamın rayonumuzda turizmin inkişafında yeni bir mərhələnin başlanmasına təkan verir.

Hər il şəhərimizdə keçirilən "İpək yolu" Beynəlxalq Musiqi Festivalında dünya musiqi sənətinin parlaq incilərindən ibarət müxtəlif konsert proqramları bəzə həmişə xoş bayram ovqatı bəxş edir. Bu möhtəşəm musiqi bayramının iştirakçıları, şəhərin qonaqları, musiqisevərlər etiraf edirlər ki, Şəki beynəlxalq festivalları, tədbirlərini keçirilməsi üçün ideal məkandır. Festival günlərində təşkil olunmuş konsert proqramları şəhər sakinlərinin dünyagörüşünün, həyat tərzinin və musiqi mədəniyyətinin zənginləşməsinə mühüm təsir göstərir. Şəkidə mütemədən olaraq keçirilən beynəlxalq festivallar şəhərin turizm potensialının genişləndirilməsində və regionun beynəlxalq salıqları Təşkilatının dəstəyi ilə Moskvada "Krokus Ekspo" Sərgi Mərkəzində keçirilən beynəlxalq avtomobil sərgisinə dəvət alıb və bizim "Khazar" avtomobilləri sərgidə nümayiş edilmiş, böyük maraqla qarşılanıb.

Azərbaycanda avtomobil sənayesinin inkişafı etdirilməsinin məntiqi davamı olaraq 2018-ci il sentyabrın 1-də, cənab Prezident, Sizin Rusiya Federasiyasına rəsmi səfəriniz zamanı Soçi şəhərində Qorki Avtomobil Zavodu və "AZƏRMAŞ" ASC arasında əməkdaşlıq haqqında memorandumu imzalandı. Memorandumun məzmunu xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Memorandumun Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin ərazisində "QAZ" markalı

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti hörmətli Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Şərq memarlığının nadir incisi hesab olunan "Xan sarayı" ilə birgə Şəkinin tarixi mərkəzi"nin UNESCO-nun Umumdünya İrs Komitəsinin siyahısına daxil edilməsi üçün iş aparılır.

Hörmətli cənab Prezident, Şəki həm də tarixən ipekkilik diyarı kimi tanınır. Sizin "Azərbaycan Respublikasında ipekkiliyin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" imzaladığınız sərəncamın respublikamızda ipekkiliyin müasir infrastrukturunun yaradılması istiqamətində mühüm addımdır. Məhz Sizin təşəbbüsüzlə həyata keçirilən operativ tədbirlər nəticəsində bu sahədə ciddi dönüş yaranıb, "Azər İpək" MMC öz fəaliyyətini bərpa edib, ötən il 514 ton yaş barama tedarük olunub. İpekkiliyin inkişafı sahəsində görülən tədbirlər şəhər əhalisinin məşğulluq probleminin həll olunmasında mühüm rol oynayıb. Hazırda müəssisədə 600 nəfərə yaxın işçi çalışır ki, onun da əksəriyyətini qadınlar təşkil edir. Artıq keyfiyyətli Şəki ipekkiliyini istehsal olunan müxtəlif məhsulların Avropa bazarlarına çıxarılması istiqamətində iş aparılır. Milli mədəniyyətimizin ayrılmaq tərkib hissəsi olan ipekkiliyin inkişafı barama istehsalının artırılmasına tələb edir. Bu məqsədlə yem bazasının genişləndirilməsi üçün son 3 ildə 376 min tutuq kəllib. Rayonda 2018-ci ildə 48 ton barama istehsal edilmiş, 2851 nəfər işlə təmin olunub, küçümlər ümumilikdə 400 min manatdan çox gəlir əldə edilmişdir.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin tütünçülüyün inkişafına göstərdiyiniz diqqət və qayğı nəticəsində yerlərdə istehsalçıların arasında bu sahəyə maraqlar artıb, 2018-ci ildə 2977 ton quru tütün istehsal olunub, 2 min nəfərə yaxın insan işlə təmin edilmiş, ortaq məhsuldarlıq 33,9 sentner təşkil edib. Bu 1030 hektar sahədə tütün ekini proqnozlaşdırılır. Tütün istehsalı sahəsində fərdlərdən gələn rayonumuzun sakini Mustafayev Əlvəsət Əmir oğlunun Sizin sərəncamınıza 2-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif olunması tütünçülüyünin əməyi verilən ən böyük qiymətdir.

Cənab Prezident, Şəkinin hər bir sakini Sizin onlara səmimi münasibətinizi, qayğınızı yüksək qiymətləndirir. İcazə verin Şəkiyə göstərdiyiniz yüksək diqqət və qayğıya görə Sizə bütün şəkillərin dərin minnətdarlığını çatdırım və əmin edim ki, bundan sonra da qarşımıza qoyduğunuz vəzifə və tapşırıqların icrasını özümüzün gücümüzü və qayğıya Allah Sizi qorusun.

"Naxçıvan Bağları" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin direktoru Elçin BAĞIROV çıxış edərək dedi:
- Möhtərəm Prezident,

Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan inkişafı üçün böyük diqqət və qayğına təşəkkür edirəm. Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan inkişafı üçün böyük diqqət və qayğına təşəkkür edirəm. Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan inkişafı üçün böyük diqqət və qayğına təşəkkür edirəm. Sizin rəhbərliyinizlə Azərbaycan inkişafı üçün böyük diqqət və qayğına təşəkkür edirəm.

Sizin qayğınızla Naxçıvan Muxtar Respublikası da davamlı inkişafa qovuşub. Bu gün muxtar respublikada inkişafın əsas göstəriciləri olan enerji və ərzaq təhlükəsizliyi tam təmin olunub.

Aqrar sektora təbii edilən güzəştlər bu sahənin inkişafını stimullaşdırıb, innovativ texnologiyalardan istifadə məhsuldarlığı artırmaqla yanaşı, torpaqlardan səmərəli istifadə olunmasına da şərait yaradıb.

Ölkəmizdə yaradılan əlverişli biznes mühiti bütün sahibkarlar kimi, bizə də fəaliyyətimizi genişləndirməyə, yeni istehsal sahələri yaratmağa imkanlar açmışdır. 2011-ci ildə dövlətin maliyyə dəstəyi ilə istixana kompleksi yaradılıb, əhalinin keyfiyyətli tərəvəz məhsullarına olan tələbatını ödənilməsinə öz töhfəmini verməyə başlamışdır. Kompleksin yaradılmasına Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan 3 milyon 250 min manat güzəştli kredit ayrılıb, özəl investisiyalarımız 2 milyon manat təşkil

edib. Bu maliyyə dəstəyi Türkiyə, İspaniya, İsrail və İtaliya istehsalı olan yeni avadanlıqların və müasir texnologiyaların tətbiqinə, müəssisəmizin istehsal gücünün və rəqəbatqabiliyyətiliyinin artırılmasına şərait yaradıb.

Sahibkarlığa göstərilən dövlət qayğısından bəhrələnmək üçün mərhələdə 12 min kvadratmetr sahədə ibarət olan istixana kompleksini genişləndirərək 60 min kvadratmetr, illik məhsul istehsalını isə intensiv üsullardan istifadə etməklə 250 tondan 1200 tona yüksəltmişik.

Bundan əlavə, Kəngərli, Şahbuz, Ordubad rayonlarında 50 hektarlıq sahədə intensiv üsullarla tərəvəz və digər kənd təsərrüfatı bitkilərinin ekini həyata keçiririk.

İstehsal olunan məhsulların ixracının stimullaşdırılması istiqamətində müəyyən etdiyiniz strategiyaya və göstərdiyiniz qayğı imkanlarının artmasına şərait yaradıb. Hazırda mövcud istixana kompleksində istehsal etdiyimiz məhsullar muxtar respublikada əhalinin tələbatının ödənilməsi ilə yanaşı, Rusiya Federasiyasına da ixrac olunur. Gələcək hədəflərimiz ixrac coğrafiyamızı daha da genişləndirəcək digər xarici ölkələrin bazarlarına çıxmağa nail olmaqdır.

Sahibkarlığın inkişafına göstərilən dövlət qayğısı və real layihələrin icrasının əhəmiyyətli rolunu təmin etməsinə, yeni iş yerlərinin açılmasına stimül verir. Hazırda müəssisəmizdə 15 nəfər daimi işlə təmin olunub.

Bütün bunlar regionların sosial-iqtisadi inkişafına, sahibkarlar üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına göstərdiyiniz qayğınızın nəticəsidir.

Möhtərəm Prezident, göstərdiyiniz hərəfərlə qayğıya görə muxtar respublika sahibkarları arasında Sizə dərin minnətdarlığımızı və ehtiramımızı bildiririk.

Ağcabədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Şahin MƏMMƏDOV çıxış edərək dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident,

Hörmətli konfrans iştirakçıları, Ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramında Ağcabədi rayonu üzrə nəzərdə tutulmuş bütün tədbirlər Sizin diqqət və qayğınız nəticəsində uğurla həyata keçirilib və rayonumuz daha da inkişaf edərək abad bir diyara çevrilib, sakinlərimizin maddi rifah hallı əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlib.

Aqrar sahənin inkişafı etdirilməsi üçün yaradılan müsbət şərait, Sizin çox böyük uzaqqöhrənlik və müəyyən etdiyiniz və həyata keçirdiyiniz iqtisadi kurs və mühüm dövlət tədbirləri rayonumuzda da öz müsbət nəticələrini verib, kənd təsərrüfatının mühüm sahəsi olan pambıqçılıqın sürətli inkişafını təmin edib.

Fermerlərin, sadəcə kənd adamlarının torpağa bağlılığı artıqca, onlar Sizin qayğınızı daha çox hiss edirlər, dövlətin bu sahəyə dəstəyindən bəhrələnilirlər.

Son illərdə pambıq istehsalı 10 dəfə artaraq 23,3 min tona çatıb, hər hektardan orta məhsuldarlıq isə 1,5 dəfə artaraq 23,3 sentner təşkil edib. Müvəssisəyə 1922 min nəfərə yaxın kənd sakini cəlb olunub və onlar pambıqçılıqdan yüksək gəlir əldə ediblər.

Sizin ölkənin müxtəlif regionlarında kənd təsərrüfatının ayrı-ayrı sahələri üzrə keçirdiyiniz müşavirələr aqrar sahənin inkişafına öz töhfəsini verib. Qısa müddətdə bütün sahələr üzrə çox yüksək nəticələr əldə edilmişdir. Bu müşavirələrdə qaldırılan problemlər dərhal həll olunur. Ağcabədinin təmsilində dəyərlərlərim ki, ötən il rayonumuzda xeyli miqdarda kənd təsərrüfatı texnikaları verilib ki, bu da uğurların əldə olunmasında mühüm rol oynayıb.

Kənd təsərrüfatı sahəsində xidmətləri olan şəxslərin təltif edilməsi ilə bağlı müvafiq sərəncamınıza fermerlərimiz Tofiq İsmayilov və İsgəndər Hüseynov 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif olunub. Bu da rayonumuzun əhalisi tərəfindən pambıqçılığa verilən yüksək qiymət kimi dəyərləndirilib və daha çox məhsul əldə etmək üçün sağlamlıq rəqəbat yaradıb.

strategiyası yeni mərhələyə qədəm qoyur

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqi

- Biz bu gün, eyni zamanda, görülcək işlərə bağlı fikirlərimizi bildirecəyik. Programların uğurlu icrası deməyə əsas verir ki, onların qəbulu tam məntiqə uyğundur. Bizim iqtisadi göstəricilərimiz, bölgələrdə gedən quruculuq-abadlıq işləri bunun əyani sübutudur. Ancaq hələ də həll olunmamış məsələlər var. Hələ də elə məsələlər var ki, onların həlli üçün imkanlar olmayıb, yaxud da onların növbəsinə gəlməyib. Biz isə görülmüş işlərə kifayətlənməliyik, daim qabağa baxmalıyıq. Baxmalıyıq ki, harada nə çatışmır, harada hansı məsələ öz həllini tapmalıdır.

Prinsip etibarilə infrastrukturla bağlı bütün əsas məsələlər öz həllini tapıb. Ancaq bu proses davam etdiriləcək. Elektrik enerjisi ilə bağlı, qeyd etdiyim kimi, biz indi özümüzü tam təmin edirik, böyük həcmdə ixrac edirik. Ancaq yeni elektrik stansiyalarının tikilməsinə ehtiyac var. Çünki bizim sənaye potensialımızın, əhalimizin artımı, kənd təsərrüfatının inkişafı, böyük sənaye klasterlərinin yaradılması tələb edir ki, elektrik enerjisinin istehsalı artınsın. Bu il biz Bakıda böyük elektrik stansiyasının açılışını planlaşdırırıq. 400 meqavat gücündə olan "Şimal 2" stansiyasının açılışı gözlənilir. Eyni zamanda, Bakı şəhərində yeni, 300, 350, bəlkə də 400 meqavat gücündə stansiyanın tikintisi ilə bağlı işlər aparılmışdır. İndi dəqiqləşməli gedir və stansiyanın tikintisi bizim enerji potensialımızı daha da möhkəmləndirəcək. Bununla paralel olaraq, mövcud stansiyalarda bərpa və təmir işləri aparılaraq onların potensialını böyük dərəcədə artırmaqla bəlik. İkinci hesablamalar göstərir ki, biz təqribən 500 meqavat əlavə güc əldə edə bilərik.

Beləliklə, eger bu üç məsələ öz həllini taparsa, - mən əminəm ki, bu, belə də olacaq, - biz əlavə 1500 meqavat elektrik enerjisi istehsal edəcəyik və həm artan daxili tələbatımızı ödəyəcəyik, həm də ki, ixrac edib ölkəmizə valyuta gətirəcəyik. Bununla paralel olaraq bərpaolunan enerji mənbələrinin yaradılması istiqamətində işlər getməlidir. İlk növbədə su elektrik stansiyalarının, günəş və külək stansiyalarının tikintisi. İndi bu sahəyə xarici investorlardan maraq var. Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində keçirdiyim görüşlər bir daha onu göstərir ki, böyük şirkətlər bu sahəyə investisiya qoymağa hazırdırlar, bu barədə söhbətlərdir. Hesab edirəm ki, bu, çox müsbət bir haldır. Çünki bu gün bu sahədə yeni texnologiyalar yaradılıb və bu texnologiyalar səmərəliliyi böyük dərəcədə artırır. Hesab edirəm ki, yerli şirkətlər də bu işlərə mütləq fikir verməlidirlər.

Ölkədə qazlaşdırmanın səviyyəsi 95 faizdir. Ancaq, əlbəttə, bu, demək deyil ki, bu, bizi qane edir. Elə kəndlər var ki, oraya hələ də qaz çəkilməyib. Ona görə bu proses davam etdiriləcək. Baxmayaraq ki, dünya miqyasında bu qədər qazlaşdırma aparın ölkələr o qədər də çox deyil. Yəni biz son illər ərzində qazlaşdırma ilə bağlı əsas problemləri həll etdik. Əsas məsələ indi bu prosesi davam etdirmək və qazın keyfiyyətini artırmaqdır. Bəzi hallarda fasilələr baş verir, bəzi hallarda qaz lazımı həcmdə gəlmir. Bu məsələ daim diqqət mərkəzində olmalıdır ki, burada heç bir çatışmazlıq olmasın.

İçməli su layihələri davam etdirilir. Giriş sözümdə qeyd etdiyim kimi, təminat 70 faizə çatıb. Hazırda 38 şəhərdə içməli su layihələrinin icrası başa çatıb, bu il 5 şəhərdə başa çatacaq və 12 şəhərdə işlər artıq başlanıb, gedir və bir neçə şəhərdə hələ ki başlanmayıb. Bu məsələlər daim gündəlikdədir və qəbul ediləcək IV proqramda da öz əksini tapacaq.

Meliorativ tədbirlərin görülməsi prosesi davam etdiriləcək. Son iki il ərzində biz hər il 100 min hektar torpağa suyun verilməsini təmin etmişik. Bunların böyük hissəsi o torpaqlardır ki, heç vaxt suvarılmayıb, bir hissəsində suvarma olub, amma lazımı səviyyəyə olmayıb. İkinci hesablamalara görə, bu il 80 min hektarda bu işlər aparılacaq. Bu, bizi imkan verəcək ki, məhsuldarlığı və suvarılan torpaqların həcmini artıracaq. Bu, çox böyük rəqəmdir və fermerlər, əminəm ki, bunu hiss edəcəklər.

Son illərdə dörd böyük su anbarı tikilmişdir - Təxtakörpü, Şəmkiçay, Göytəpe, Tovuzçay. Onların tutumu 470 milyon kubmetrdir. Bir neçə anbarda tikinti və bərpa işləri aparılmışdır. Kiçik su anbarlarının tikintisi də gündəlikdə duran məsələlərdən biridir. Hər il dövlət vəsaiti ilə minimum 300 subartezian quyu su qazılır, bunun da çox böyük səmərəsi var.

Giriş sözümdə qeyd etdiyim kimi, 15 ildə 15 min kilometr avtomobil yolu çəkilmişdir və bu proses davam etdirilir. Bülki Dövlət İnvestisiya Proqramına əsasən yüzlərlə kəndin yolları abadlaşdırılacaq, o cümlədən magistral yolların tikintisi təmin ediləcək. Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesablamalarına əsasən avtomobil yollarının keyfiyyətinə görə Azərbaycan dünyada 34-cü yerdədir.

Sosial infrastrukturun yaradılması prosesi davam etdiriləcək. Baxmayaraq ki, 3272 məktəb tikilib və təmir edilib. Bu məktəblər mövcud məktəb fondunun 73 faizi deməkdir. Ancaq təmirə ehtiyacı olan məktəblər var və bu işlər də növbəti dövlət proqramında nəzərdə tutulacaq. Həmçinin xəstəxanaların, olimpiya komplekslərinin tikintisi davam etdiriləcək. Təkcə bu il üç olimpiya kompleksinin açılışı gözlənilir. Bu da bölgələrdə idmanın inkişafına xidmət göstərir.

Bildiyiniz kimi, hər il 5 milyondan çox insan pulsuz tibbi müayinədən keçir. Bu da bizim təşəbbüsümüzdür, çox müsbət təşəbbüsdür. Hazırda bizdə vətəndaşların tibbi müayinədən keçmələri üçün hər bir yerdə müasir avadanlıq quraşdırılıb xəstəxanalar var. Bu da çox ciddi sosial layihədir və Azərbaycan bu sahədə də gözəl nümunə göstərir.

Məcburi köçkünlərin problemləri daim diqqət mərkəzindədir. Keçən il 5800 köçkün ailəsi üçün evlər tikilib, o cümlədən 1000 ailə üçün özəl sektor evlər tikib. Mən bu təşəbbüsü alqışlayıram. Bu il bu proses davam etdiriləcək. İkinci hesablamalara görə, ən azı 5000 ailə üçün evlər tikiləcək, o cümlədən yene də özəl sektorun çox ciddi payı ilə.

Şəhid ailələrinə və Qarabağ müharibəsi əlillərinin problemləri də həll olunur. Keçən il 626 şəhid və Qarabağ müharibəsi əlillinin ailəsinə evlər verildi. Bu il isə 800 ailəyə ev verəcək. Növbəti illərdə bu proses davam etdiriləcək ki, bütün şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri evlərlə təmin olunsunlar. Bu günə qədər bu qəbildən olan 6650 ailə ev alıb.

Keçən il 118 min yeni iş yerləri yaradılmışdır. Bu, yaxşı rəqəmdir. İş yerlərinin yaradılması daimi proses olmalıdır və bu sahədə, əlbəttə ki, özəl sektor əsas rol oynamalıdır. Dövlətin dəstəyi ilə verilən hər bir kreditin tərkibində mütləq məruzə olunan və qədər iş yerləri yaradılacaq məsələsi də vardır. Məşğulluğun artırılması çox ciddi məsələdir. Bəzi ölkələrdə əhali artır, bəzi ölkələrdə əhali azalır, Azərbaycanda isə əhali artır. Mən qeyd etdim ki, son 15 il ərzində əhalimizin sayı 1.6 milyon nəfər artmışdır. Bu, əlbəttə ki, bizdən çox ciddi iş tələb edir. Bir daha demək istəyirəm ki, iş yerlərinin yaradılması prioritet məsələlərdən biridir. O bölgələrdə ki işsizlik var, biz o bölgələrdə işsizliklə mübarizə aparmaq üçün ictimai işlərə aqımışıq. Bir neçə ildir ki, bu təşəbbüs reallaşır və ictimai işlərdə minlərlə insan işləyir və əməkhaqqı alır.

Əlbəttə ki, son illərdə bir çox müəssisələr yaradılıb və orada iş yerləri açılıb. Sahibkarlara tövsiyəm ondan ibarətdir ki, iş yerlərinin ixtilas etməsinlər. Çünki bu gün dünyada ümumi meyil ondan ibarətdir ki, daha çox texnologiyalara üstünlük verilir, elmi-texniki tələqqi yeni texnologiyalar ortaya çıxır, robotlar insanları əvəzləyir, bütün bunlar realdır. Biz bu reallığa hesablaşmalıyıq. Ancaq eyni zamanda biz Azərbaycanda mütləq iş yerlərinin qorunulması - həm dövlət qurumlarında, həm özəl sektorda. Dövlət qurumlarında aparılan struktur islahatları, - bütün dövlət qurumlarına artıq bildirilib, - iş yerlərinin ixtisarna gətirib çıxarmamalıdır.

"Hacıqabul Quşçuluq" MMC-nin direktoru **Nemət BABAYEV** çıxış edərk dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident.

Hörmətli konfrans iştirakçıları, Müstəqil Azərbaycanın son illərdə qazandığı böyük uğurlar, hətərəfli inkişafı biz sahibkarları ürəkənd sevincidir. Bu inkişaf hər səhə hiss olunduğu kimi, kənd təsərrüfatında, o cümlədən ölkəmizin ərazi təhlükəsizliyinin təmin olunmasında vacib rol oynayan quşçuluq inkişafında da müşahidə edilirdi.

Cənab Prezident, tərəfinizdən qəbul edilmiş regionların sosial-iqtisadi inkişafı, eyni zamanda, digər sahəvi dövlət proqramlarına uyğun olaraq son illərdə quşçuluq inkişafı etdirilməsi məqsədə uyğun verilməsi, o cümlədən ölkəyə gətirilən quşçuluq məhsullarına spesifik rüsumların artırılması, investisiya təşviq sənədlərinin, quşçuluq təsərrüfatlarının yaradılmasına dövlətin qüvvətli kreditlərinin verilməsi nəticəsində quş eti və əmtəəlik yumurta üzrə daxili tələbatın ödənilməsi ilə yanaşı, ixrac imkan verən istehsal gücü yarandı.

Bele təsərrüfatın rəhbərliyində Hacıqabul rayonunda daxili imkanlarımızla yanaşı, dövlətin güzəştli kreditləri hesabına yaradılmış "Hacıqabul Quşçuluq" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətidir. Hörmətli cənab Prezident, regionların inkişaf etdirilməsi ilə bağlı Sizin tövsiyələrinizə uyğun olaraq yaratdığımız quşçuluq təsərrüfatı müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş regionda böyük istehsal gücünə malik kompleks çevrilib. Azərbaycanda ən böyük əmtəəlik yumurta istehsalçılarından biri olan təsərrüfatımızda 600 işçi çalışır.

Quşçuluq təsərrüfatımız 110 ferdandan, birləşmiş 170 ferdanın 1 milyon ədəd olan inkubator sahəsində, ümumi tutumu 100 min ton olan müasir taxıl anbarından, saatda 45 ton istehsal gücünə olan yem zavodlarından və digər köməkçi sahələrdən ibarətdir.

Təsərrüfatın müasir texnologiyaların tətbiqi ilə qurulması və istehsal proseslərinin tam avtomatlaşdırılması yüksək keyfiyyətli və rəqəbatqabiliyyətli məhsul istehsalına zəmin yaradır. Bunun nəticəsidir ki, istehsalımız ildən-ilə artır. Məhsullarımız daxili bazarın təminatı üçün kifayət qədər, xarici bazarlara da ixrac olunur.

2018-ci ildə təsərrüfatımızda 2 min 200 ton quş eti və 300 milyon ədəddən artıq əmtəəlik yumurta istehsal olunub ki, bundan 15 milyon xarici ölkələrə ixrac edilmişdir. Eyni zamanda, il ərzində 15 min baş daqmadızlıq fərə Gürcüstan ixrac olunub.

Cari ildə də keyfiyyətli toyuq yumurtası ixrac etmək məqsədilə yeni müqavilələr bağlayıb, marketing və logistika araşdırmaları aparırıq. Bununla bağlı İslam İslam Respublikasına 50 milyon ədəd yumurta ixrac olunması üçün müqavilə bağlanmışdır və bundan 1,8 milyon ədədinin ixracı ötən həftə həyata keçirilib.

Möhtərəm cənab Prezident, 2017-ci ildə "Hacıqabul Quşçuluq" MMC-nin törəmə müəssisəsi olan "Sabirabad Quşçuluq" şirkətinin əmtəəlik yumurta və quş eti istehsalı fabrikinin fəaliyyəti ilə tanışıb məğribiniz bizi rühlandırdı və yeni investisiyaların qoyulması üçün stimullaşdırıldı.

Cənab Prezident, qeyd etmək istəyirəm ki, aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən operativ olaraq bizə dəstək göstərilib, quşçuluq inkişafı ilə bağlı tələblərdən qaldırılan məsələlər iştirakımızla müzakirə olunur və həlli istiqamətində əməli tədbirlər görülür. Bu da Sizin biz sahibkarlara dəstək məqsədilə dövlət qurumları qarşısında qoyduğunuz yüksək tələblərlərin nəticəsidir.

Çıxışım sonunda regionlarda sahibkarlığın inkişafını daim diqqətdə saxladığınız və biz sahibkarlar üçün yaratdığınız əlverişli şəraitə görə Sizi bir daha minnətdarlığımıza bəlikdirəm. Çoxsaylı kollektivimiz adından Sizi əmin edirəm ki, əməli fəaliyyətimizle iqtisadiyyatımızın davamlı inkişafına bundan sonra da töhfəmizi verəcəyik.

Diqqətinizə görə minnətdaram.

Dövlət başçısı konfransda yekun nitqi söylədi.

Kənd təsərrüfatı üçün əhəmiyyətli sahələrdən biri olan baramçılığın inkişafına göstərilən dövlət dəstəyi bu sahənin yenedən dirçəldilməsinə şərtlənir, kəndlilərə böyük ruh yüksəkliyi yaradır. Nəticədə rayonda 2018-ci ildə əvvəlki ilə nisbətən 2,2 dəfə çox - 37 ton barama istehsal olunaraq təhvil verilib, kəndlilər 330 min manatdan artıq gəlir əldə ediblər. Cari ildə isə hədəfimiz barama istehsalının 50-60 ton çatdırılmasıdır. Baramaçılığın yem bazasının yaradılması istiqamətində də işlər davam etdirilib, son üç ildə 389 min tut tinqi ekilib.

Ötən il taxılçılıq sahəsində də çox böyük uğurlar əldə edilib. Belə ki, əhali təsərrüfatlarında buğdanın məhsuldarlığı hektarda 46,6 sentner olmaqla, rayon üzrə 107 min ton taxıl istehsal edilib.

Heyvandarlıq sahəsinin də inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılıb. Sizin qayğınızla sənaye MMC kimi iri heyvandarlıq kompleksi və "ATENA" süd emalı zavodu yaradılıb.

2018-ci ildə kənd təsərrüfatına ümumilikdə 55 min nəfərdən çox işçi cəlb olunub ki, bu da rayon üzrə məşğul əhəlinin 51 faizini təşkil edir.

Ötən ilin noyabr ayında Sizin Ağcabədi pambıqçılıq ilə görüşünüzü və Qarabağ Atçılıq Kompleksinin açılışında iştirakınızı ağcabədiyəli məmnunluqla xatırlayıram. Hesab edirəm ki, Qarabağ atlarının dünyada tanınması və həmin sahə üzrə turizmin inkişafı ilə bağlı tapşırıqların icrası rayonumuzun tərəqqisinə yeni töhfələr verəcəkdir.

Sizin diqqət və qayğınız nəticəsində rayonumuzda abadlıq və quruculuq işləri, sosial layihələrin icrası da sürətlə davam etdirilib, 45 mindən artıq şəhər əhalisi fasiləsiz içməli su ilə təmin edilib, qazlaşdırmanın səviyyəsi 92 faizə çatıb, kəndlərə avtomobil yolları çəkilib. Bu il tikintisi başa çatdırılacaq ictimai xidmətlər sahəsində inqilabi layihə olan "ASAN xidmət" mərkəzinin istifadəyə verilməsi nəinki rayonumuzun, həmçinin bölgənin əhalisinə böyük töhfə olacaqdır.

Bütövlükdə son beş ildə rayona 614 milyon manat investisiya qoyulub, ümumi məhsul buraxılışı 2,7 dəfə, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı isə 1,9 dəfə artıb.

Cənab Prezident, Sizin müntəzəm olaraq bölgələrə səfərləriniz, o cümlədən cəbhəyə ərazilərdə olmağınız əhali arasında torpağa bağlılığı, qurub-yaratmaq həvəsini, sabahı inamı və ölkənin işiqlə gələcəyinə ümidi artırır. Biz ağcabədiyəli Sizin böyük diqqət və qayğınıza bundan sonra da əməli işlərimizə cavab verəcəyik, öndür Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi inkişaf strategiyasının, müstəqil dövlətimizin gələcəyi üçün aparıldığını möhtəşəm siyasiyyətə həyata keçirilməsində Sizi daim dəstəkləyəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun.

Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı **Rafil HÜSEYNOV** çıxış edərk dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident, Hörmətli konfrans iştirakçıları.

Ölkənin əhəngdar inkişafını təmin edən, dəqiq hesablanmış Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrası bütün bölgələrdə olduğu kimi, Masallı rayonunun da inkişafına güclü töhfə verir. Sizin birbaşa köməyiniz, rayona etdiyiniz səfərlər zamanı verdiyiniz tapşırıqlar nəticəsində dövlət proqramında Masallı rayonu üzrə həll nəzərdə tutulmuş tədbirlərdən qat-qat artıq işlər görülüb.

Məsəli Sənaye Məhəlləsi kimi böyük bir kompleksin Sizin sərəncamınızla 2016-cı ildə inşasına başlanmış və xeyir-dumanlı keçən il istifadəyə verilməsi buna ən bariz nümunədir. İndi rayonun bütün inkişaf parametrlərinə ciddi təsir göstərən, 10 hektar sahədə salınmış məhəllədə rezidentlərə iş imkanları fəaliyyətə başlayıb, ən əsası, ilkin olaraq 200 nəfərdən artıq gənc müasir texnologiya, yüksək istehsal şəraiti və əməkhaqqı ilə təmin olunub. Yaxın vaxtlarda onların sayının bir neçə dəfə artacağı gözlənilir.

Hörmətli cənab Prezident, rəhbərlik etdiyim "Saloğlu" firması 2002-ci ildən fəaliyyət göstərir. Məmnuniyyətlə qeyd etməliyəm ki, Sizin apardığınız iqtisadi siyasət ölkəmizdə bütün sahibkarların fəaliyyətini stimullaşdırır, mənim də sahibkarlığı fəaliyyətimin genişlənməsində müstəsna rol oynayıb.

Fəaliyyətimizi diqqətdə saxladığınızla, hər zaman yanınızda olmağınızla, verdiyiniz dəyərli məsləhətlərinizlə, xüsusilə 2004-cü ildə firmaya məxsus yumaşq məbel fabrikinin, 2016-cı ildə isə "Modern" məbel fabrikinin açılışını etməklə, "Venzana" məbel fabrikinin təməlini qoymaqla bizə

böyük sevinc hisləri yaşatmışınız. Zamanın tələbinə uyğun olaraq verdiyiniz müdrik qərarlar, həyata keçirdiyiniz islahatlar yerli istehsalın getdikcə daha da güclənməsinə təkan verir. Hazırda istehsal etdiyimiz məhsullar daxili bazarla yanaşı, Rusiya, Qazaxıstan və Gürcüstan da ixrac olunur.

Möhtərəm cənab Prezident, hazırda 400 nəfərlik kollektivlə fəaliyyət göstərir. Müəssisəmizə son səfəriniz zamanı verdiyiniz tövsiyələrdən sonra istehsal sahələrimizi genişləndirməklə 2500 iş yerinin açılmasını hədəf götürdük. Bu istiqamətdə ilkin olaraq ümumi sahəsi 17500 kvadratmetr olan yeni məbel fabrikinin tikintisinə başlanmışdır. Layihənin ümumi dəyəri 25 milyon manat təşkil edir. Layihə üzrə ildə orta hesabla 31 min dəstə qonaq, yataq və yumaşq məbel istehsal olunacaq. Dövlətimizin dəstəyi ilə layihəyə 10 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb, dünyanın ən qabaqcıl texnologiyaları avadanlıqlarının alınması üçün Almaniyanın "HOMAG Group" şirkəti ilə müqavilə imzalanıb və tezliklə avadanlıqlar Azərbaycana gətiriləcək.

Hörmətli cənab Prezident, Sizin ölkəmizdə sahibkarlar üçün yaratdığınız əlverişli şəraiti nümunəsi olaraq 11 milyon manat dəyərində istehsal avadanlıqlarının idxalı zamanı götürmüş rüsumu və vergidən azad olunması üçün müəssisəmizə investisiya təşviqi sənədi verilib ki, bundan əldə olunan qənaət yene də istehsal fəaliyyətimizin genişləndirilməsinə yönəldiləcəkdir. Bu da biz istehsalçılara göstərilən dəstəyinizə dövlət dəstəyinin bir nümunəsidir. İlin sonunadək yeni məbel fabrikinin yaradılması başa çatdırılaraq 2020-ci ilin ilkin rübündə Avropanın bir çox ölkələrinə "Made in Azerbaijan" brendi ilə məbel ixrac edəcəyik ki, bu da regionda yaşayan əhəlinin məşğulluğunun təmin edilməsi, yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanması ilə yanaşı, rayonumuzun ixrac potensialının artırılmasına şərait yaradacaq. Bu hədəfə nail olmaq üçün dövlətimizin bizi verdiyi dəstəyə görə Sizə dərin təşəkkürümüzlə bildiririk.

Cənab Prezident, sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı son fərman və sərəncamlarınız, yaratdığınız əlverişli biznes mühiti biz sahibkarları yeni layihələrin həyata keçirilməsinə ruhlandırdı.

Sizi əmin edirəm ki, iqtisadiyyatımızın inkişafı, xalqımızın rifah halının daha da yaxşılaşdırılması və vətənimizin gücləndirilməsi istiqamətində göstərdiyiniz böyük diqqət və qayğıya öz əməli fəaliyyətimizlə cavab verəcəyik.

Diqqətinizə görə sağ olun.

Masallı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı **Rafil HÜSEYNOV** çıxış edərk dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident, Hörmətli konfrans iştirakçıları.

Ölkənin əhəngdar inkişafını təmin edən, dəqiq hesablanmış Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrası bütün bölgələrdə olduğu kimi, Masallı rayonunun da inkişafına güclü töhfə verir. Sizin birbaşa köməyiniz, rayona etdiyiniz səfərlər zamanı verdiyiniz tapşırıqlar nəticəsində dövlət proqramında Masallı rayonu üzrə həll nəzərdə tutulmuş tədbirlərdən qat-qat artıq işlər görülüb.

Məsəli Sənaye Məhəlləsi kimi böyük bir kompleksin Sizin sərəncamınızla 2016-cı ildə inşasına başlanmış və xeyir-dumanlı keçən il istifadəyə verilməsi buna ən bariz nümunədir. İndi rayonun bütün inkişaf parametrlərinə ciddi təsir göstərən, 10 hektar sahədə salınmış məhəllədə rezidentlərə iş imkanları fəaliyyətə başlayıb, ən əsası, ilkin olaraq 200 nəfərdən artıq gənc müasir texnologiya, yüksək istehsal şəraiti və əməkhaqqı ilə təmin olunub. Yaxın vaxtlarda onların sayının bir neçə dəfə artacağı gözlənilir.

Hörmətli cənab Prezident, rəhbərlik etdiyim "Saloğlu" firması 2002-ci ildən fəaliyyət göstərir. Məmnuniyyətlə qeyd etməliyəm ki, Sizin apardığınız iqtisadi siyasət ölkəmizdə bütün sahibkarların fəaliyyətini stimullaşdırır, mənim də sahibkarlığı fəaliyyətimin genişlənməsində müstəsna rol oynayıb.

Fəaliyyətimizi diqqətdə saxladığınızla, hər zaman yanınızda olmağınızla, verdiyiniz dəyərli məsləhətlərinizlə, xüsusilə 2004-cü ildə firmaya məxsus yumaşq məbel fabrikinin, 2016-cı ildə isə "Modern" məbel fabrikinin açılışını etməklə, "Venzana" məbel fabrikinin təməlini qoymaqla bizə

yeni istehsal sahələri yaradılıb, sənaye məhsullarının istehsalı ümumilikdə 77 faiz artıb. Azərbaycan brendi ilə hər il Masallıdan xarici ölkələrə 15 milyon manatlıqdan artıq sənaye məhsulları ixrac olunur.

Respublikanın ən az torpaqlı rayonları sırasında olan Masallıda bu gün də iqtisadiyyatın və əhəlinin məşğulluğunun əsasını aqrar sahə təşkil edir. Bu sahədə qəbul etdiyiniz qərarların, imzalandığı sərəncamların verdiyi imkanlardan bəhrələnen torpaq mükiyyətlərində həm də əsl sahibkarlıq, təsərrüfatçı psixologiyası formalaşmaqdadır. Onlar artıq öz gəlir-qıxarlarını hesablamağa, daha faydalı sahələrə üstünlük verməyə başlayırlar.

Sizin tapşırıqlarınızdan sonra müxtəssislərin və mükiyyətlərin təklifi ilə əkin strukturunda qeyri-rentabelli sahələr azaldılıb, əməkəttümü, daha gəlirli, bazarda çox tələbat duyulan və Masallının torpaq-ıqlım şəraiti üçün olan tərəvəz, faras kartof, çəltik, giləmeyve kimi bitkilərin əkinləri xeyli genişləndirilib, 100 hektar sahədə çay plantasiyası salınıb.

Aqrar bölmədə böyük cəlanma yaranıb, kəndlilərin səhərlərə gedən insanlar artıq yenedən torpağa üz tuturlar. Son iki ildə rayon üzrə əkin sahələri 18 min hektara çatdırılıb ki, bu da sovet dövründəki ən yüksək göstəricidən çoxdur. Nəticədə təsərrüfatda çalışanların sayı 2,5 dəfə artıb, bütün istehsal olunan məhsulların isə üçdəbirini ixrac edirik.

Ötən il Masallıya səfəriniz zamanı kənd əməkçilərinin xahişini nəzərə alaraq 3 min hektardan artıq əkin sahəsinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə 37 sututarda təmir-bərpa işlərinin aparılmasına dair verdiyiniz sərəncamla ayırmış vəsait hesabına işlərə başlanılıb, əlavə 8 milyon kubmetr suvarma suyu əldə etməyə və ələ bu il həmin ərazilərdə çəltik və çay əkinləri aparmağa imkan yaranacaq.

Sizin diqqət və qayğınız sayəsində rayonumuzda tikinti-abadlıq işləri də geniş vüsət alıb, böyük infrastruktur layihələri həyata keçirilib. Bilavasitə tapşırıqlarınızla tikilən və açılışda iştirak etdiyiniz, masallıların qürur duyduğu "ASAN heyət" kompleksi indi bütün regionun əhalisinə xidmət göstərir. Çoxsaylı təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, idman obyektləri tikilib, parklar, meydanlar, prospektlər salınıb, şəhərin sukanalizasiya sistemi yenedən qurulub. Rayonun Muğan zonası kəndlilərin tapşırıqlarınızla çəkilən içməli su artıq ilkin olaraq 5 yaşayış məntəqəsinə verilib. Yüzlər boyu içməli suyu uzaq məsafədən nəqliyyatla daşımaq məcburiyyətində qalan sakinlər Sizə öz sonsuz minnətdarlıqlarını bildirirlər.

Rayonda qazlaşdırma 97 faizə, kənd yollarının asfaltlaşdırılması işləri 85 faizə çatıb, 22 yaşayış məntəqəsində elektrik təsərrüfatı tam yenidən qurulub.

Bir rayonun təmsilindəki bu faktlar bütövlükdə respublikada gedən əməli inkişafın mənzərəsinə qənaət olarsa, xarakterizə edir. Bütün bunlar ardıcıl sərəncamlarınızın nəticəsidir. Sizin apardığınız siyasiyyətə təməli və masallılılara göstərdiyiniz diqqət və qayğının bəhrəsidir. Göstərdiyiniz bu böyük qayğıya görə Sizə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məsəlillər dərin minnətdarlığımı çatdırmaq istəyirəm.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizi əmin etmək istəyirəm ki, müstəqil Azərbaycanın tərəqqisi naminə qayğıya qoyduğunuz vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün bundan sonra da biz masallılılar bütün qüvvə və bacarığımızı sərf edəcəyik. Diqqətinizə görə sağ olun.

İmişli rayonundakı "Muğan Aqroservis" iri toxumçuluq təsərrüfatının direktoru **Recab ORUCOV** çıxış edərk dedi:
- Möhtərəm cənab Prezident, Hörmətli konfrans iştirakçıları.

Övəlcə rəhbərliyinizlə əhəlinin ərzaq məhsulları ilə etibarli təminatı və regionların sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində həyata keçirilən ardıcıl və genişmiqyaslı işlərə, hər zaman hiss etdiyiniz diqqət və qayğınıza görə iş adamları adından, cənab Prezident, Sizə dərin minnətdarlığımı bildiririk.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizin tapşırıqlarınıza uyğun olaraq, ölkəmizdə qabaqcıl texnologiya və elmi əsaslarla sənəkar təcrübənin tətbiqi əsasında, rəqəbatqabiliyyəti məhsul istehsalında, emal məhsulunun davamlı yüksək keyfiyyəti və maya dəyəri aşağı maddələrin təmin olunmasında, ərzaq bolluğu ilə yanaşı, regionlarda məşğulluğun artırılmasında əhəmiyyətli rola malik olan aqrarparlar və iri fermer təsərrüfatları yaradılıb.

Bele təsərrüfatlardan biri də İmişli rayonu ərazisində 572 hektar sahədə yaradılan "Muğan Aqroservis" MMC-yə məxsus taxıl toxumçuluğu təsərrüfatıdır. Məqsədimiz rəqəbatqabiliyyəti artırmaqdır. Məqsədimiz rəqəbatqabiliyyəti artırmaqdır. Məqsədimiz rəqəbatqabiliyyəti artırmaqdır. Məqsədimiz rəqəbatqabiliyyəti artırmaqdır.

hət obyektləri yaradılır, hotellər inşa olunur, turizmin inkişafını sürətləndirən digər layihələr həyata keçirilir.

Rayonun geniş imkanlarını nəzərə alaraq məhz Sizin təşəbbüsünüz, möhkəm iradə və qətiyyətiniz sayəsində Şahdağ Turizm Mərkəzi kimi nəhəng kompleksin istifadəyə verilməsi bu gün Qusar ölkənin turizm mərkəzinə çevirib. Təsəvvür edə bilməzdik ki, heç bir infrastruktur olmayan, sərt iqlimə malik bir yerdə belə bir möhtəşəm turizm kompleksi yaradılacaq. Bu gün Şahdağın ətəklərində yaradılmış belə bir kompleks, rahat şəraiti gören insanlar böyük qürur hissi keçirirlər. Bu gün bura dünyanın bir çox ölkələrindən, həmçinin respublikamızın bütün bölgələrindən çoxlu sayda turistlər gəlir.

Müqayisə üçün bildirmək istəyirəm ki, rayonumuzda gələn turistlərin sayı son beş ildə 3 dəfədən çox artaraq keçən il 200 min nəfərə çatıb. Önemli işə odur ki, onların 20 min nəfəri xarici ölkələrdən gələn turistlərdir.

Turizmin inkişafı isə, öz növbəsində, ölkəmizin dünyada tanınılmasında, iqtisadiyyatımızın güclənməsində və bölgədə vətəndaşların məşğulluğunun təmin olunmasında çox mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Möhtərəm cənab Prezident, dövlət proqramının uğurlu icrasının nəticəsidir ki, bütün respublikada olduğu kimi, rayonumuzda da iqtisadiyyatı yüksək tempə inkişaf edir, əhəlinin rifahı ilbəil yaxşılaşır, regionlarda müasir infrastruktur layihələri, yerli sosial obyektlərin tikintisi həyata keçirilir. Son illər rayonumuzun iqtisadiyyatının önəmli sahəsi olan kənd təsərrüfatının inkişafına xüsusi diqqət göstərilib, həyata keçirilmiş tədbirlər sayəsində kənd təsərrüfatının xüsusi çəkisi daha da yüksəlmişdir. Göstərilən dövl

İlham Əliyevin regional inkişaf strategiyası yeni mərhələyə qədəm qoyur

Əvvəli 3-cü sahə.

Bu struktur islahatları, sadəcə olaraq, idarəetmə mexanizminin təkmilləşməsinə yönəlib. Əlbəttə, dövlət müəssisələrində işləyən vətəndaşlar öz işlərində qalacaqlar. Özəl sektor da heç bir ixtisar aparmamalıdır, əksinə, dövlətin bu qədar dəstəyi müqabilində daha çox iş yerləri açmalıdır. Yəni də deyirəm, bu istiqamətdə proses müsbət gedir. Keçən il 118 min daimi iş yeri yaradılıb və təbii ki, bu, özəl sektorda yaradılmış iş yerləridir.

Özünüməşğulluq proqramının icrası böyük ümidlər verir. Bu il 7 min ailə bu proqramla əhatə olunacaq. Baxarıq, imkan olarsa, daha çox ailə bu proqramla əhatə olunacaq. Beləliklə, hələ ki iş tapma bilməyənlər özünüməşğulluq hesabına ailə büdcəsini təmin edəçəklər.

Ailə Biznesinə Asan Dəstək "ABAD" mərkəzləri yaradılır. Bu da çox müsbət haldır. Mən bu mərkəzlərin açılışında olmuşam və bu, "ASAN xidmət" in bir qoludur və çox müsbət təşəbbüsdür. Ailə biznesi bir istiqamət kimi Azərbaycanda, hesab edirəm ki, geniş vüsət ala bilər və almalıdır. Dövlət öz dəstəyini mütləq göstərir və göstərəcək. "ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyəti ilə bağlı mən giriş sözümdə öz fikirlərimi bildirdim. Bu il 5 mərkəzin açılması nəzərdə tutulur.

Yerli icra orqanları vətəndaşlara daim diqqət və qayğı göstərməlidirlər. Yaddan çıxarmamalıdır ki, onlar vətəndaşlar üçün çalışırlar, yaddan çıxarmamalıdır ki, onlar vətəndaşlara xidmət edirlər. Bütün dövlət məmurları - Prezidentdən başlayaraq lap aşağı səviyyəli mürəkkəblər qədər hər kəs bilməlidir ki, bizim əsas vəzifəmiz xalqa xidmət etməkdir. Yerli icra orqanları diqqətli olmalıdırlar, problemləri həll etməlidirlər. Hansı problemləri özləri həll edə bilmirsə, mərkəzi icra orqanlarına, Prezident Administrasiyasına məlumat verməlidirlər ki, biz problemləri operativ qaydada həll edək. Biz problemləri həll edə bilmirik, əlbəttə ki, buraxılan nöqsanlar təmamilə aradan qaldırılmalıdır.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair IV Dövlət Proqramının tərkibi, əsasən, yerlərdən gələn xahişlər nəticəsində formalaşır. Mənim bölgələrə çoxsaylı səfərlərim və vətəndaşlarla söhbətlərim bu sahədə çox gözəl bir ünsiyyət yaradır. Çünki vətəndaşların təklifləri mütləq nəzərə alınır və bölgələrdə bir çox layihələr məhz vətəndaşların təklifləri əsasında reallaşır. Ona görə daim bu temas olmalıdır və var ki, insanları narahat edən, bu gün hələ həllini tapmayan məsələlər həll olunur. Bizim buna imkanımız da, iradəmiz də var.

Sahibkarlığa bağlı siyasətimiz davam etdiriləcək. Sahibkarlara dövlət tərəfindən böyük dəstək verilir - həm mənəvi dəstək, siyasi dəstək, maddi dəstək. Fermerlərə kreditlər, subsidiyalar verilir. Bu sahədə də təkmilləşmə gedəcək, texnika, gübrələr, yanaacaq güzaştli şərtlər verilir. Bu sahədə də Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, öz sahibkarına, öz fermerinə bu qədər diqqət göstərir. Əlbəttə ki, biz sahibkarlardan daha böyük nəticələr gözləyirik. Gözləyirik ki, onlar bundan sonra da ölkə iqtisadiyyatına öz töhfələrini verəcəklər.

Kənd təsərrüfatı və sənaye istehsalı IV proqramda xüsusi yer tutur. Əlbəttə, infrastruktur layihələri də diqqətdədir. Ancaq qeyd etdiyim kimi, onların böyük hissəsi başa çatıb, yaxud da ki, başa çatacaq. Ona görə iqtisadiyyatın real sektor, kənd təsərrüfatı, sənaye potensialının gücləndirilməsi əsas məsələlərdən biridir. Müxtəlif mexanizmlər işə salınıb, müxtəlif təşəbbüslər irəliləyir. Onlardan biri investisiya təşviqi mexanizmidir. Biz bu məsələni həll etməyə başlayandan sonra çox gözəl nəticələr əldə etmişdik. Investisiya təşviqi proqramı üzrə 107 la-

yiyyə həyata keçirilib. Ümumiyyətlə, 332 layihənin icrası nəzərdə tutulub. Bu layihələrin həyata keçirilməsinə qoyulacaq sərmayə 2,8 milyard manatdır. Yeni əgər investisiya təşviqi mexanizmini biz işə salmasaydıq, bu vəsait də qoyulmazdı. Bu layihələr çərçivəsində əlavə 12 min yeni iş yeri açılacaqdır.

Sənaye potensialının inkişafı üçün, əlbəttə, sənaye zonalarının, sənaye parklarının çox böyük rolu var. Azərbaycan indi müasir sənaye mərkəzinə çevrilibdir. Bu sahədə görüləcək işlər, əminəm ki, ölkəmizin qeyri-neft sektorunun inkişafını təmin edəcək, qeyri-neft ixracının həcmi böyük dərəcədə artıracaq.

Əlbəttə ki, neft sənayesində də işlər daim diqqət mərkəzindədir. Giriş sözümdə qeyd etdim, burada böyük meqalayihələr icra edilir. Ancaq bununla paralel olaraq daxili istehsal, yeni SOCAR tərəfindən neft və qaz hasilatı sənəti qalınmalıdır. Keçən il Azərbaycan 38,8 milyon ton neft və 30 milyard kubmetr qaz hasilatı edilib, böyük layihələr icra olunub. Əminəm ki, 2020-ci ildə istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulan "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin icrası bizə əlavə böyük gəlir gətirəcək.

Əlbəttə ki, sənaye sahəsində bizim diqqətimiz eyni zamanda qeyri-neft sektoruna yönəlib. Bu sahədə də yaxşı nəticələr var. Keçən il qeyri-neft sənayemiz 9,1 faiz artıb. Bu, onu göstərir ki, həmin sahədə işlər yüksək səviyyədə aparılır. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı, Sumqayıt Texnologiya Parkı, Mingəçevir Yüngül Sənaye Parkı, Gəncə şəhərində sənaye müəssisələrinin, Neftçala, Hacıqabul, Masallı, Sabirabad sənaye məhəllələrinin yaradılması bu sahədə atılan çox ciddi addımlardır. Gələcəkdə digər şəhərlərdə də sənaye zonaları yaradılacaqdır.

Biz son vaxtlar ənənəvi xalçaçılıq sənətinin inkişafı ilə bağlı çox ciddi iş aparırıq. Artıq 20 xalça fabriki fəaliyyətdədir. Hər fabrikada orta hesabla 100, yaxud 150 iş yeri yaradılır, xüsusilə qadınlar üçün. Mən fabriklərin əksəriyyətinin açılışlarında iştirak etmişəm və görmüşəm ki, buna nə qədər böyük ehtiyac var. Bu, qadınları işlə təmin etmək, qədim milli sənətimizi yaşatmaq üçün çox düşündürücü bir addımdır. Bütövlükdə isə bizdə 31 xalça fabrikinin tikilməsi nəzərdə tutulur və burada təqribən 5 minə yaxın iş yeri açılacaq. Bu il Sumqayıt şəhərində əyriçirli boyaq fabrikinin açılışı gözlənilir. Beləliklə, biz artıq xalça istehsalında xarici xammaldan asılılığı aradan götürəcəyik.

İplik və hazır tekstil fabriklərinin tikilməsinə də ehtiyac var.

Bizdə iplik fabrikləri var. Verilən məlumata görə, tədarük edilən pambığın təxminən 50 faizi artıq Azərbaycanda emal olunur və bu, əlavə dəyər yaradır. Bu, çox yaxşı haldır. Ancaq sahibkarlar bilməlidirlər ki, potensial daha böyükdür. Azərbaycanda pambıq istehsalı artır. Ona görə hesab edirəm ki, sahibkarlar iplik fabriklərinin tikilməsinə çox ciddi baxmalıdırlar. Bu, çox gəlirli və ölkəmiz üçün çox faydalı bir işdir. Eyni zamanda, ipəkçiliyin inkişafı ilə bağlı çox ciddi addımlar atılır. Artıq Qax rayonunda Damazlıq Barmaçılıq Mərkəzi yaradılır. Bu da imkan verəcək ki, biz idxaldan asılılığı azaldıq və gözəl bir zəncir yaradaq, tingdən hazır ipək parçasına qədər. Yəni də dövlət əsas işi öz üzərinə götürüb, Ancaq sahibkarlar da mütləq bu sahəyə maraqlı olmalıdırlar. Hesab edirəm ki, bu, onlar üçün faydalı ola bilər.

Ölkəmizdə yeni meyvə-tərəvəz emalı müəssisələrinin yaradılmasına ehtiyac var, bunun xüsusilə qeyd etmək istəyirəm. Çünki meyvə və tərəvəz istehsalı artır. Biz bunu daha çox meyvə-tərəvəz kimi ixrac edirik. Ancaq xarici bazarlarda emal olunmuş məhsullara da böyük tələbat var.

Biz kənd təsərrüfatında islahatları dərinləşdirməliyik. Kənd təsərrüfatı elmi əsaslarla inkişaf etməlidir. Müasir texnologiyalar, yanaşmalar tətbiq olunmalıdır. Biz ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı bundan sonra da mütləq ciddi iş aparmalıyıq, bu, prioritet məsələdir. Məhsuldarlığın artırılması istiqamətində işlər görülür. Hesab edirəm ki, bu, yaxın gələcəkdə özünü göstərəcək. Biz kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracını artırmalıyıq. Düzüldür, son 15 il ərzində kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı təxminən 6 dəfə artıb. Ancaq potensial da böyükdür və biz yeni bazarlara çıxmalıyıq. Ticarət evləri açılır, ixrac missiyaları göndərilir, dövlət tərəfindən sahibkarlara çox böyük dəstək verilir ki, onlar öz məhsullarını xaricə sata bilsinlər. Əlbəttə ki, aqroparkların da çox böyük əhəmiyyəti var. Artıq 250 min hektarda 51 aqropark yerləşir. Əlbəttə ki, bu torpaqlarda əvvəllər ya iş getmirdi, ya da çox ləng gedirdi.

Kənd təsərrüfatı məhsulları ilə bağlı bəzi rəqəmləri gətirmək istərdim. Məsələn, taxılçılıqda 2004-cü ildə 2 milyon ton məhsul yetişmişdi, keçən il 3 milyon 200 min ton. Yeni artım yaxşıdır. Xüsusilə iri fermer təsərrüfatlarında və aqroparklarda məhsuldarlıq hektardan 50 sentnerə bərabərdir. Bəzi yerlərdə daha çoxdur. Çox gözəl göstəricidir. Bu, Avropanın inkişaf etmiş ölkələrinin səviyyəsində olan göstəricidir. An-

caq hektardan orta məhsuldarlıq təxminən 29-30 sentnerdir.

Bizdə buğdanın məhsuldarlığı ilə bağlı cədvəl qarşımdadır. Dörd rayon - Saatlı, Bərdə, Tərtər, Sabirabad hektardan 40 sentnerdən çox məhsul götürüb. 28 rayon 30 sentnerdən 40 sentnerə qədər. Qalan rayonlar isə 30 sentnerdən az tədarük ediblər. Bu cədvəllər İqtisadiyyat Nazirliyi və Prezident Administrasiyası tərəfindən hazırlanıb, var və indi sız verilməlidir. Sahibkarlar bu cədvəllərə baxsınlar və biz də buna fikir verməliyik ki, hansı rayonlarda məhsuldarlığı necə artırmaqlıdır.

Məlumat üçün bildirim ki, dünya üzrə hektardan orta məhsuldarlıq 34 sentnerdir, Azərbaycanda 30, Avropa İttifaqında 53 sentnerdir. Bizdə iri fermer təsərrüfatlarında 50 sentnerdir. Biz Avropa İttifaqının səviyyəsinə çatmışıq, ancaq iri fermer təsərrüfatlarında.

Heyvandarlıqla bağlı bəzi rəqəmləri gətirmək istərdim. 2004-cü ildə 196 min ton tət və tətadük edilmişdir, keçən il 326 min ton. Bu sahədə də artım var. Cins mal-qaranın idxalı təmin edilir, Biz bunu daha çox meyvə-tərəvəz kimi ixrac edirik. Ancaq xarici bazarlarda emal olunmuş məhsullara da böyük tələbat var.

Süd istehsalı 2004-cü ildə 1 milyon 200 min ton, 2018-ci ildə 2 milyon ton olub. Burada da artım çox böyükdür. Biz hələ də özümüzdü süd və süd məhsulları ilə tam təmin edə bilmirik. Növbəti 5 ildə görüləcək işlər nəticəsində süd istehsalı təxminən 15-20 faiz artmalıdır.

Quş eti - 2004-cü ildə 44 min ton istehsal olunub, keçən il 109 min ton. Tərəvəz - 2004-cü ildə 1 milyon ton, keçən il 1 milyon 500 min ton istehsal olunub. Ən çox valyuta gətirən kənd təsərrüfatı məhsulları - pomidor - 177 milyon dollar, xurma - 114 milyon dollar, pambıq və pambıq məmulatları - 108 milyon dollar, fındıq - 100 milyon dollar yaxın və alma - 38 milyon dollar.

Meyvə istehsalı 2004-cü ildə 420 min ton, 2018-ci ildə bir milyon ton olub. Yeni artım iki dəfədən çoxdur. Bütün bu məlumatları mən sahibkarlara və ictimaiyyətə ona görə veririk ki, onlar bilsinlər nə qədər artım olub və bizim hələ artıma nə qədər ehtiyacımız var. Biz bazarlara çıxışı dövlət dəstəyi ilə təmin edirik.

Bildiyiniz kimi, son vaxtlar fındıqçılığa çox böyük diqqət yetirilir. Biz fındıq bağlarının sahəsini qısa müddətdə böyük dərəcədə artırırmış. 2016-cı ildə bizim 40 min hektar fındıq bağlarımız olub, bu gün artıq 75 min hektara çatıb və bu il 9 min hektar da əkiləcək. Beləliklə, biz 84 min hektara fındıq yetişdirəcəyik. Əlbəttə, yeni

salınan bağlar barə gətirənə qədər bir neçə il keçəcək. Amma ondan sonra fındıq ixracının həcmi iki dəfədən çox artacaq və fermerlərə indikindən iki dəfə çox vəsait gələcək. Hazırda fındıqçılıqda 20 min nəfər işləyir.

Son vaxtlar badam və qoz bağlarının salınması geniş vüsət almışdır. Bu məhsullar da çox gəlirlidir və ixracönmüldür. Azərbaycanda badam və qoz emalı fabriklərinin tikintisi mütləq nəzərdə tutulmalıdır. Sahibkarlara məsləhət görürəm ki, bu işlə məşğul olsunlar. Eyni zamanda, xüsusilə Bakı, Abşeron və digər bölgələr üçün ənənəvi olan zeytunçuluğun inkişafı da sürətlə gedir. Yeni zeytun bağlarının salınması geniş vüsət almışdır.

Pambıqçılıqda çox ciddi dönüş yaradılıb. Müqayisə üçün bildirməliyəm ki, 2015-ci ildə cəmi 35 min ton pambıq tədarük edilmişdir, keçən il isə 233 min ton. Görünür, biz nə qədər böyük irəliləyiş əldə etmişik. Pambıqçılığın bütün sahələrində 190 min insan işləyir. Məhsuldarlıq bizdə hələ ki, lazımı səviyyədə deyil. Hektardan orta məhsuldarlıq 17,4 sentnerdir. Bu, prinsipcə, biz qanə edə bilməz, biz məhsuldarlığı artırmalıyıq. Ancaq bu məhsuldarlıq orta məhsuldarlıqdır. Harada ki işlər ciddi yavaşdır, məhsuldarlıq yüksəkdir. Məlumat üçün bildirməliyəm ki, "MKT" təşkilatının pambıq tarlalarında məhsuldarlıq hektardan 27 sentnerdir, "Azərpambıq"da 19, amma digər kiçik təsərrüfatlarda aşağıdır. Ona görə bu, orta məhsuldarlığı da aşağı salır. Ona görə bu sahədə də təftiş aparılmalıdır. Pambıqçılıq üçün yararlı torpaqlar seçilməlidir və harada məhsuldarlıq aşağıdır, orada başqa məhsullar yetişdirilməlidir. Dövlət xətti ilə 470 pambıqçıya kombayn və pambıqçılıq üçün 12 minə yaxın texnika alınmışdır.

Tütünçülükdə də çox ciddi irəliləyiş var. Tütün 2015-ci ildə cəmi üç rayonda ekilirdi. Tütünçülük, demək olar ki, artıq sıradan çıxdı. Cəmi üç rayonda 3400 ton, keçən il artıq 13 rayonda 6200 ton tütün yetişib. Bu sahədə də dövlət dəstəyi mən sahibkarlara və ictimaiyyətə ona görə veririk ki, onlar bilsinlər nə qədər artım olub və bizim hələ artıma nə qədər ehtiyacımız var. Biz bazarlara çıxışı dövlət dəstəyi ilə təmin edirik.

Bildiyiniz kimi, son vaxtlar fındıqçılığa çox böyük diqqət yetirilir. Biz fındıq bağlarının sahəsini qısa müddətdə böyük dərəcədə artırırmış. 2016-cı ildə bizim 40 min hektar fındıq bağlarımız olub, bu gün artıq 75 min hektara çatıb və bu il 9 min hektar da əkiləcək. Beləliklə, biz 84 min hektara fındıq yetişdirəcəyik. Əlbəttə, yeni

salınan bağlar barə gətirənə qədər bir neçə il keçəcək. Amma ondan sonra fındıq ixracının həcmi iki dəfədən çox artacaq və fermerlərə indikindən iki dəfə çox vəsait gələcək. Hazırda fındıqçılıqda 20 min nəfər işləyir.

böyük ənənələri olub. Xüsusilə Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə bir çox rayonlarda barama istehsalı ən yüksək səviyyədə idi. Ancaq 2015-ci ildə biz gördük ki, cəmi bir rayonda barama tədarük edilir, özü də 230 kiloqram. Qısa müddət ərzində çox ciddi tədbirlər görüldü. Keçən il 38 rayonda artıq 513 ton barama tədarük edildi. Biz barama tədarükünü 230 kiloqramdan 513 tona çatdırdıq. Bu il 800 ton planlaşdırılır. Əlbəttə ki, Şəkiddəki ipək kombinatının daha böyük həcmə işləməsi, orada daha çox sayda iş yerlərinin yaradılması üçün bu, əsas şərtidir. Təkcə keçən il 2 milyon 600 min tutuq ekilmişdir.

Digər sahələr üzrə də işlər gedir. Mən çayçılıq, çəltikçilik, sitrusçuluq üzrə müsavirə keçirmişəm. Bu sahədə də irəliləyiş var. Arıçılığın da həm daxili bazar, həm də ixrac üçün çox böyük potensialı var. Bizim balmız çox keyfiyyətlidir, xarici bazarlarda yüksək qiymətləndirilir. Biz indi həm ailə biznesi çərçivəsində arıçılığa dəstək oluruq, həm də ki, subsidiyalar verilir, bu yaxınlarda artırılmalıdır. Arıçılığın böyük perspektivləri var, bu, çox gəlirli sahədir. Fermerlər, vətəndaşlar üçün çox gözəl nəticələr verə bilər.

Üzümçülük, şərabçılıq. 2004-cü ildə 55 min ton üzüm yığılmışdır, keçən il 167 min ton, yəni 3 dəfə çox. Burada da dövlət dəstəyi, əlbəttə ki, ön plandadır. Üzümçülüğün, şərabçılığın Azərbaycanda çox böyük ənənələri var idi. Ancaq sovet dövründə, 1980-ci illərin sonlarında sovet rəhbərliyinin və Azərbaycanı rəhbərliyinin birgə bəd əməlləri nəticəsində üzüm bağlarımızın, demək olar ki, qırılması prosesi başlanmışdı. Əksər bağlar məhv edildi. Onların bərpası, əlbəttə ki, böyük vəsait və zəhmət tələb edir. Üzüm çoxillik bitkidir. Ona görə öz dəfə artım, əlbəttə ki, çox yaxşı nəticədir. Şərab istehsalı isə 15 il ərzində 5 dəfə artıb.

Əlbəttə ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı məsələsinə baxanda biz mütləq ekoloji vəziyyəti nəzər salmalıyıq. Biz ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırmalıyıq, ekoloji tarazlığı pozan amillərdən özümüzdü qorumalıyıq. Bu sahədə son illər təzə işlər aparılıb. Hesab edirəm ki, bu məsələ daim diqqət mərkəzində qalmalıdır. Xüsusilə Bakıda, Sumqayıtda, digər böyük şəhərlərdə ekoloji tarazlığı pozan müəssisələrə çox ciddi xəbərdarlıq edilməlidir ki, onlar təmizləyici cihazları quraşdıraraq havanın çirklənməsini qarşısını alsınlar. Bu, çətin məsələ deyil. Ekologiya ilə bağlı digər məsələlər də öz həllini tapmalıdır.

Dəmir yolu layihələri ilə bağlı mən giriş sözümdə qeyd etdim. Şimal-Cənub, Şərq-Qərb neqliyat dəhlizləri fəaliyyətdədir, bu işlər yeni tərəfdaşlar qoşulur. Mənim bir neçə ölkənin dövlət başçısı ilə apardığım danışıqlar nəticəsində İndi Orta Asiya Respublikalarından əlavə yuxarıları Ələt İmanına gəlməsi və oradan dəmir yolu ilə dünya bazarlarına çatdırılması təmin edilib. Biz bir neçə ölkə ilə artıq çox səmərəli əməkdaşlıq edirik. Bu ölkələrin sayı artır və biz yeni mənbələrdən yükləri cəlb edib Azərbaycan ərazisində göndəririk. Ölkə daxilində bir neçə dəmir yolu layihəsi gündəlikdədir. Biz "Şimal-Cənub neqliyat dəhlizi"nin bərpası ilə məşğul oluruq. Düzüldür, bu yol var, fəaliyyət göstərir, ancaq bunun sürəti aşağıdır. Ona görə Yalalamadan Astaraya qədər yeni dəmir yolu xətləri çəkilməlidir. Artıq keçən ildən bu prosese start verilib və beləliklə, Azərbaycan-Rusiya və Azərbaycan-İran sərhədlərini birləşdirən "Şimal-Cənub neqliyat dəhlizi" yüksək sürətlə dəhliz olacaq və yüklərin mənzil başına çatma müddəti də, əlbəttə ki, qısalacaq.

Şəhərlərə dəmir yollarının tikintisi də aparılır. İndi Ləki-Qəbələ dəmir yolu tikilir. Qəbələ İndi turizm mərkəzlərindən biridir və Bakı-Yalama dəmir yolunun tikintisi ilə paralel olaraq həmin yolun da çəkilməsi təmin edilməlidir.

Şəhərlərə dəmir yollarının tikintisi də aparılır. İndi Ləki-Qəbələ dəmir yolu tikilir. Qəbələ İndi turizm mərkəzlərindən biridir və Bakı-Yalama dəmir yolunun tikintisi ilə paralel olaraq həmin yolun da çəkilməsi təmin edilməlidir.

Şahdağ dağ-xizək kurortuna da dəmir yolu çəkiləcəkdir. Beləliklə, Qusar rayonuna da dəmir yolu ilə getmək mümkün olacaq. Bu da proqramda nəzərdə tutulur.

Tikinti sektoru ilə bağlı biz İndi dövlət xətti ilə böyük layihələri icra edirik. Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi iki böyük layihəni Yasamal rayonunda və Hovsanda icra edir. Bu prosese də dövlət tərəfindən start verildi. Sosial evlərin tikintisi çox böyük əhəmiyyət daşıyır, vətəndaşlar bundan istifadə edirlər, eyni zamanda bu, tikinti sektoruna da çox ciddi təkan verir. Həm inşaat materialları sektoruna, həm də tikinti sektoruna bunun çox böyük dəstəyi ola bilər.

Bildiyiniz kimi, son illərdə Azərbaycana gələn turistlərin sayı getdikcə artır və bu, çox müsbət haldır. Keçən il gələn turistlərin sayı təqribən 6 faizə yaxın artmışdır. Keçən il ölkəmizə əvvəlki illərdən daha çox - 2 milyon 850 min turist gəlmişdir. Aparılan hesablamalara görə, bu turistlər ölkəmizdə 2 milyard dollar yaxın pul xərcləmişlər. Bu, belə demək olarsa, əlavə 2 milyard dollar ixrac deməkdir. Artıq bu rəqəm göstərir ki, turizmin nə qədər böyük əhəmiyyəti var. Bu pullar xidmət sektoruna gedir, vətəndaşlar, sahibkarlar bundan faydalanırlar. Yeni bu pullar birbaşa o şirkətlərə gedir ki, onlar bölgələrdə turistik müxtəlif xidmətlər göstərirlər. Çünki turistlərin böyük hissəsi artıq Azərbaycanın bölgələrinə gedir. Bütün lazımı şərait yaradılır və turizm sənayesi Azərbaycanı da çox geniş imkanlara malik olmalıdır. Bunun üçün bütün lazımı ilkin şərtlər var. Azərbaycanda təhlükəsizlik, sabitlik hökm sürür, xalqımız çox qonaqpərvərdir. İqlimimiz də çox gözəldir və müxtəlif iqlim tipləri var. Müasir infrastruktur yaradılıb, 6 beynəlxalq aeroport, müasir yollar, dəmir yolları, hotellər, gözəl təbiət, kurortlar, yay-qış xizək, dəniz kurortları, müalicəvi turizm inkişaf edir. Məsələn, Naftalan İndi böyük turizm mərkəzinə çevrilib. Digər müalicəvi yerlərə - Naqxçivanda Duzdağ müalicəvi mərkəzinə turistlər çox gəlir, Qalaaltıya müalicəyə gəlirlər. Tarixi abidələrimiz kifayət qədər qorxub. Bu da böyük maraqlıdır. Coğrafi vəziyyətimiz də əlverişlidir. Bakı düzünün ən gözəl şəhərlərindən biridir. Yeni bütün bu amillər deməyə əsas verir ki, turizm sənayesi Azərbaycanı da çox sürətlə inkişaf etdəcək.

Əlbəttə, bir çıxışda proqramda nəzərdə tutulan bütün istiqamətləri əhatə etmək mümkün deyil. Sadəcə olaraq mən əsas istiqamətləri ictimaiyyətin diqqətinə çatdırırdım.

Bütövlükdə isə deməliyəm ki, ilkin hesablamalara görə, Regionların Sosial-iqtisadi inkişafına dair IV Dövlət Proqramının icrası üçün ən azı 17 milyard manatdan çox vəsait nəzərdə tutulur. Hesablanıb ki, bunun 4,6 milyard manatı ölkə sektor tərəfindən İndi icra edilən və hazırığı gedən layihələrə investisiya şəklində qoyulacaqdır. Dövlət tərəfindən təxminən 13 milyard manat yaxın kapital qoyuluşu gözlənilir. Ancaq əlbəttə ki, bu, ilkin rəqəmdir. Mən tam əminəm ki, bu rəqəm daha böyük olacaqdır. Çünki əvvəlki öz proqramının icrası bunu göstərir. Çünki öz proqramın hər biri artıqlaması ilə icra edilmişdir. Əminəm ki, IV proqram da artıqlaması ilə icra ediləcəkdir. Nəzərə alınmalıyıq ki, İndi bizdə investisiya iqlimi daha əlverişlidir. Mən giriş sözümdə qeyd etdim ki, Dünya Bankı "Doing Business" hesabatında Azərbaycanı 25-ci yere layiq gördü. Beləliklə, xarici investisiyalar bu rəqəmdə öz əksini tapır. Hələ xarici investisiyalar qoyulacaq. Ona görə bu, çox böyük rəqəmdir və bu investisiyalar hesabına Azərbaycan bundan sonra da uğurla, inamla inkişaf edəcəkdir. Mən tam əminəm ki, bundan sonra da ölkəmiz ancaq inkişaf, tərəqqi və qələbələr yolu ilə gedəcəkdir. Sağ olun.

"Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası regionlarının inkişafı ölkədə uğurla həyata keçirilən davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Regionların inkişafı sahəsində qəbul edilmiş və uğurla həyata keçirilmiş dövlət proqramlarında, habelə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair əlavə tədbirlərə bağlı sərəncamlarda nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrası ölkədə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərin və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına, investisiya qoyuluşunun artmasına,

yeni müəssisələrin, iş yerlərinin açılmasına və nəticədə əhalinin məşğulluğunun artırılmasına və yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına təkan vermişdir.

Dövlət proqramlarının icra olunduğu 2004-2018-ci illər ərzində ümumi daxili məhsul 3,3 dəfə, o cümlədən qeyri-neft sektoru üzrə 2,8 dəfə, sənaye üzrə 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatı üzrə 1,7 dəfə artmışdır.

Bu müddətdə həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində ölkədə 1,5 milyonu daimi olmaqla 2 milyondan çox yeni iş yeri, 100 mindən çox müəssisə yaradılmış, işsizlik 5 faizə,

yoxsulluq səviyyəsi isə 5,1 faizə enmişdir. Dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş genişmiqyaslı işlər regionların qarşısında illərdə də inkişafı üçün möhkəm zəmin yaratmışdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü bəndini rəhbər tutaraq ölkə regionlarının, o cümlədən kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində görülmüş işləri növbəti illərdə də davam etdirmək, eləcə də infrastrukturunu və sosial xidmətlərini daha da yaxşılaşdırılması, bölgələrdə yaşayan əhalinin məşğulluğunun və maddi rifahının yüksəldilməsi məqsədi ilə qərar alıram:

1. "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" təsdiq edilsin.

2. Bu fərmanın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş dövlət proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi hər il, müvafiq olaraq, dövlət büdcəsinin və dövlət investisiya proqramlarının tərtibi prosesində maliyyə vəsaitinin nəzərdə tutulması üçün zəruri tədbirlər görsünlər.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat

Nazirliyi dövlət proqramında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsini əlaqələndirsin və proqramın icrasının gedişində İndi bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 yanvar 2019-cu il

L.B.Babayevin 2-ci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram: Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə Lütvəli Babəli oğlu Babayev 2-ci dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 yanvar 2019-cu il

Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin əməkdaşlarına ali xüsusi rütbələr verilmiş haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 24-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram: Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin aşağıdakı əməkdaşlarına gömrük xidməti general-mayoru ali xüsusi rütbəsi verilsin:

Məmmədov Kənan Ələsgər oğlu - Bakı Baş Gömrük İdarəsinin rəisi

Resulov Məsum Eynalı oğlu - Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Əməliyyat-İstintaq Baş İdarəsinin rəisi.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 yanvar 2019-cu il

“Məhkəmələr və hakimlər haqqında”, “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” və “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 5-ci, 11-ci və 13-cü bəndlərini rəhbər tutaraq, “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 18 may tarixli 1143-VQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar qərara alır:

Maddə 1. “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 5, maddə 413; 1999, № 5, maddə 284, № 7, maddə 396, № 10, maddə 570; 2001, № 5, maddə 292, № 6, maddə 379, № 7, maddə 455; 2002, № 1, maddə 4, № 12, maddə 706; 2003, № 6, maddə 278; 2004, № 2, maddə 57, № 3, maddə 133, № 4, maddə 199, № 8, maddələr 597, 598, № 9, maddə 669; 2005, № 1, maddə 7, № 8, maddə 686; 2006, № 1, maddə 4, № 12, maddə 1005; 2007, № 5, maddələr 439, 446, № 7, maddə 712, № 11, maddə 1078, № 12, maddə 1222; 2008, № 3, maddə 163, № 7, maddə 609; 2009, № 1, maddə 46, № 11, maddə 878; 2010, № 7, maddə 596, № 10, maddə 842; 2011, № 4, maddə 265; 2013, № 1, maddə 21; 2014, № 2, maddə 85, № 7, maddələr 782, 784; 2015, № 2, maddə 98, № 4, maddə 346, № 5, maddə 483, № 11, maddə 1286; 2016, № 6, maddə 1004, № 11, maddə 1789, № 12, maddə 2033; 2017, № 6,

maddə 1034, № 7, maddə 1305, № 11, maddə 1965; 2018, № 1, maddə 12, № 3, maddə 395, № 5, maddə 888, № 7, I kitab, maddə 1442) 2-ci maddəsinə aşağıdakı məzmununda ikinci hissə əlavə edilsin:

“Ələt azad iqtisadi zonasında mübahisələrin həlli zamanı “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələbləri nəzərə alınır.”.

Maddə 2. “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 5, maddə 167; 2001, № 11, maddə 691; 2002, № 12, maddə 706; 2004, № 3, maddə 133; 2005, № 8, maddə 684; 2008, № 2, maddə 49, № 5, maddə 342; 2010, № 11, maddə 937; 2013, № 5, maddə 482; 2017, № 7, maddə 1261; 2018, № 6, maddə 1173) 2-ci maddəsinə aşağıdakı məzmununda üçüncü hissə əlavə edilsin:

“Ələt azad iqtisadi zonasında müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 3. “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 10, № 6, maddə 414; 2001, № 5, maddə 293, №

11, maddə 687, № 12, maddə 740; 2002, № 5, maddə 241, № 6, maddə 328, № 12, maddə 706; 2004, № 5, maddə 318; 2005, № 4, maddə 281, № 8, maddə 699, № 10, maddə 903, № 11, maddə 993; 2007, № 1, maddə 4, № 2, maddə 69, № 8, maddə 745, № 11, maddələr 1053, 1075; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddə 602; 2009, № 1, maddə 5, № 7, maddə 517, № 11, maddə 878; 2010, № 7, maddə 597, № 11, maddə 938; 2011, № 4, maddə 258, № 12, maddə 1098; 2012, № 10, maddə 946; 2013, № 11, maddə 1271; 2014, № 11, maddə 1353; 2015, № 5, maddə 487; 2016, № 1, maddə 11, № 7, maddə 1243, № 12, maddə 2025; 2017, № 2, maddə 148, № 12, I kitab, maddə 2236; 2018, № 7, I kitab, maddə 1388, № 8, maddə 1673; Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 15 noyabr tarixli 1334-VQD nömrəli Qanunu) 1-ci maddəsinə aşağıdakı məzmununda üçüncü hissə əlavə edilsin:

“Ələt azad iqtisadi zonasında notariat fəaliyyəti “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 dekabr 2018-ci il

“Antiinhisar fəaliyyəti haqqında”, “Auditor xidməti haqqında”, “Daşınar əmlakın yüklüliyü haqqında” və “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci, 13-cü və 15-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 18 may tarixli 1143-VQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar qərara alır:

Maddə 1. “Antiinhisar fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1993, № 9, maddə 224; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 1, maddə 17; 2001, № 6, maddə 360, № 11, maddələr 676, 683, № 12, maddə 736; 2003, № 1, maddə 5; 2004, № 2, maddə 57, № 4, maddə 202; 2006, № 12, maddə 1005; 2008, № 2, maddə 49, № 5, maddə 348, № 6, maddə 462; 2010, № 11, maddə 939; 2015, № 4, maddə 369; 2016, № 4, maddə 637) 2-ci maddəsinə aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 1-ci hissədə “bütün ərazisində” sözlərindən sonra “(Ələt azad iqtisadi zonası istisna olmaqla)” sözləri əlavə edilsin;

1.2. aşağıdakı məzmununda 1-1-ci hissə əlavə edilsin: “1-1. Ələt azad iqtisadi zonasında inhisarçılıq fəaliyyətinin qarşısının alınması, məhdudlaşdırılması və aradan qaldırılması sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 2. “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu-

nun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1995, № 7, maddə 114; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 3, maddə 226; 2001, № 11, maddə 683, № 12, maddə 736; 2002, № 5, maddə 241; 2003, № 1, maddə 21; 2004, № 3, maddə 133; 2005, № 8, maddə 684; 2007, № 3, maddə 1053; 2008, № 3, maddə 152; 2009, № 7, maddə 517; 2010, № 11, maddə 938; 2011, № 4, maddə 246) 1-ci maddəsinin mətni aşağıdakı redaksiya verilsin:

“1.1. Bu qanun mülkiyyət formasından və təşkilati-hüquqi tabeliyindən asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikası ərazisində (Ələt azad iqtisadi zonası istisna olmaqla) fəaliyyət göstərən bütün müəssisələrə, təşkilatlara və idarələrə (bundan sonra - təsərrüfat subyektləri) şamil edilir.

1.2. Ələt azad iqtisadi zonasında auditor xidməti ilə bağlı münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 3. “Daşınar əmlakın yüklüliyü haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 5, maddə 753) 2-ci maddəsinin mətni 2.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.2-ci maddə əlavə edilsin: “2.2. Ələt azad iqtisadi zonasında daşınar əmlakın yüklüliyü ilə bağlı münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası

Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 4. “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 8, maddə 603; 2006, № 6, maddə 482; 2007, № 8, maddə 745; 2008, № 3, maddə 154; 2009, № 12, maddə 948; 2011, № 11, maddə 983; 2012, № 6, maddə 509, № 7, maddə 668, № 11, maddə 1053; 2013, № 6, maddələr 607, 623, № 7, maddə 791, № 12, maddə 1484; 2014, № 1, maddə 7, № 2, maddə 97, № 6, maddələr 597, 604; 2015, № 3, maddə 255; 2016, № 4, maddə 645, № 6, maddə 990, № 7, maddə 1244, № 11, maddələr 1770, 1775; 2017, № 5, maddə 738, № 6, maddə 1037, № 10, maddə 1772, № 11, maddə 1954, № 12, I kitab, maddə 2235; 2018, № 2, maddə 167, № 3, maddə 382, № 5, maddə 852) 3-cü maddəsinin mətni 3.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 3.2-ci maddə əlavə edilsin: “3.2. Ələt azad iqtisadi zonasında daşınmaz əmlaka hüquqların qeydiyyatı sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 dekabr 2018-ci il

“Tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi haqqında” və “Valyuta tənzimi haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında, Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci, 12-ci, 13-cü, 15-ci və 25-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 18 may tarixli 1143-VQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar qərara alır:

Maddə 1. “Tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 4, maddə 633) aşağıdakı məzmununda 3.4-cü maddə əlavə edilsin:

“3.4. Ələt azad iqtisadi zonasında tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi üzrə münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 2. “Valyuta tənzimi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1995, № 7, maddə 116; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 12, maddə 737; 2003, № 1, maddə 1; 2006, № 3, maddə 225; 2007, № 6, maddə 562, № 12, maddə 1216; 2009, № 7, maddə 517; 2010, № 4, maddə 276; 2014, № 10, maddə 1168; 2016, № 3, maddə 423; 2017, № 5, maddə 741, № 7, maddə 1291; 2018, № 5, maddə 847) 3-cü maddəsinə aşağıdakı məzmununda onuncu hissə əlavə edilsin:

“10. Ələt azad iqtisadi zonasında valyuta əməliyyatları “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 3. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində (Azərbaycan

Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2011, № 9, maddə 787; 2014, № 10, maddə 1155, № 11, maddə 1368; 2016, № 11, maddə 1791; 2017, № 3, maddə 339, № 7, maddə 1303, № 8, maddə 1510; 2018, № 1, maddə 30) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 4.2.5-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 4.2.6-cı maddə əlavə edilsin: “4.2.6. “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş müddəalar.”.

1.2. aşağıdakı məzmununda 4.4-1-ci maddə əlavə edilsin: “4.4-1. Ələt azad iqtisadi zonasında gömrük nəzarəti, gömrük ödənişlərinin ödənilməsi qaydası (o cümlədən gömrük ödənişlərindən azadolmalar və həmin ödənişlərə bağlı güzəştlər) ilə bağlı məsələlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8, I kitab, maddə 583; 2001, № 7, maddə 454, № 9, maddə 576, № 12, maddə 734; 2002, № 5, maddə 249, № 12, maddə 707; 2003, № 8, maddə 425, № 12, I kitab, maddə 671; 2004, № 1, maddə 1, № 11, maddə 887, № 12, maddə 980; 2005, № 2, maddə 61, № 8, maddə 688, № 12, maddə 1081; 2006, № 12, maddələr 1005, 1026; 2007, № 1, maddə 4, № 6, maddə 597, № 8, maddə 745, № 11, maddə 1053, № 12, maddə 1192; 2008, № 7, maddə 602, № 11, maddə 960; 2009, № 7, maddə 506; 2011, № 1, maddə 14, № 7, maddələr 588, 603, № 12, maddə 1115; 2012, № 6, maddələr 500, 513, № 7, maddə 652, № 9, maddə 841, № 12, maddə 1226; 2013, № 2, maddə 91, № 4, maddə 366, № 11, maddə 1278, № 12, maddələr 1483,

1486, 1495; 2014, № 2, maddələr 94, 98, № 6, maddə 608, № 7, maddə 770, № 8, maddə 957, № 10, maddə 1158, № 12, maddə 1525; 2015, № 1, maddə 11, № 12, maddə 1433; 2016, № 2, I kitab, maddə 207, № 3, maddələr 396, 402, № 5, maddə 848, № 6, maddələr 973, 974, 1015, № 7, maddə 1245, № 10, maddə 1603, № 11, maddələr 1701, 1792, 1793, № 12, maddələr 2052, 2037, 2046; 2017, № 2, maddə 146, № 5, maddələr 695, 723, 737, № 6, maddə 1055, № 7, maddə 1304, № 8, maddə 1509, № 12, I kitab, maddələr 2219, 2251, 2270; 2018, № 2, maddə 149; 2018, № 5, maddə 863, № 6, maddə 1193, № 7, I kitab, maddələr 1414, 1427, № 10, maddə 1962; Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 1 oktyabr tarixli 1246-VQD nömrəli, 30 oktyabr tarixli 1293-VQD nömrəli və 30 noyabr tarixli 1356-VQD nömrəli qanunları) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 2.4.8-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.4.9-cu maddə əlavə edilsin: “2.4.9. “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş müddəalar.”.

1.2. 2.4-1-ci maddənin ikinci cümləsində “maddəsində” sözlərindən sonra “(bu Məcəllənin 2.4.9-cu maddəsinə istisna olmaqla)” sözləri əlavə edilsin;

1.3. aşağıdakı məzmununda 2.7-1-ci maddə əlavə edilsin:

“2.7-1. Ələt azad iqtisadi zonasında vergitutma və vergi nəzarəti, vergi azadolmaları və güzəştləri ilə bağlı məsələlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

İlham ƏLİYEV, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 dekabr 2018-ci il

“Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında”, “Tibbi sığorta haqqında”, “Elektron imza və elektron sənəd haqqında” və “Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərində qulluq edən şəxslərin icbari sığortası haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci, 10-cu, 15-ci və 27-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 18 may tarixli 1143-VQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar qərara alır:

Maddə 1. “Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 22, maddə 947; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 5, maddə 419; 2001, № 3, maddə 143; 2004, № 2, maddə 57, № 4, maddə 199; 2007, № 11, maddə 1052; 2009, № 12, maddə 968; 2014, № 10, maddə 1153; 2016, № 6, maddə 980; 2017, № 12, I kitab, maddə 2200; 2018, № 4, maddə 644, № 7, I kitab, maddə 1385) 2-ci maddəsinə aşağıdakı məzmununda dördüncü hissə əlavə edilsin:

“4. Ələt azad iqtisadi zonasında sanitariya-epidemioloji salamatlığın təmin edilməsi sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

“Torpaq icarəsi haqqında”, “Torpaqların dövlət ehtiyatı üçün alınması haqqında” və “Kənd təsərrüfatında sığortanın stimullaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci, 12-ci, 13-cü və 27-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 18 may tarixli 1143-VQ nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar qərara alır:

Maddə 1. “Torpaq icarəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 3, maddə 154; 2001, № 3, maddə 149; 2002, № 5, maddə 241, № 12, maddə 706; 2003, № 1, maddə 14; 2006, № 5, maddə 389, № 6, maddə 478, № 8, maddə 657; 2007, № 8, maddə 745; 2008, № 5, maddə 348, № 12, maddə 1048; 2012, № 6, maddə 503; 2015, № 3, maddə 247; 2018, № 6, maddə 1183) 2-ci maddəsinə aşağıdakı məzmununda dördüncü hissə əlavə edilsin:

“Ələt azad iqtisadi zonasında torpaqların icarəyə verilməsi və icarə münasibətləri “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 2. “Torpaqların dövlət ehtiyatı üçün alınması haqqında” Azər-

Maddə 2. “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 4; 2001, № 3, maddə 141; 2007, № 12, maddə 1212; 2008, № 11, maddə 960; 2014, № 4, maddə 331; 2015, № 4, maddə 352; 2016, № 3, maddə 419; 2018, № 4, maddə 651) 2-ci maddəsinin mətni 2.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.2-ci maddə əlavə edilsin: “2.2. Ələt azad iqtisadi zonasında tibbi sığorta sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

Maddə 3. “Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 5, maddə 310; 2008, № 6, maddə 464; 2016, № 12, maddə 2013) 4-cü maddəsinin mətni 4.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 4.2-ci maddə əlavə edilsin:

“4.2. Ələt azad iqtisadi zonasında elektron imza və elektron sənəd sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.”.

“Torpaq icarəsi haqqında”, “Torpaqların dövlət ehtiyatı üçün alınması haqqında” və “Kənd təsərrüfatında sığortanın stimullaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 5, maddə 376; 2011, № 7, maddə 594; 2014, № 6, maddə 609; 2016, № 1, maddə 17) 2-ci maddəsinin mətni 2.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.2-ci maddə əlavə edilsin:

“2.2. Bu qanunun müddəaları Ələt azad iqtisadi zonasına şamil edilmir.”.

Maddə 3. “Kənd təsərrüfatında sığortanın stimullaşdırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 10, maddə 582; 2005, № 8, maddə 692; 2008, № 11, maddə 960; 2013, № 11, maddə 1292; 2016, № 3, maddə 417) 2-ci maddəsinin mətni 2.1-ci maddə hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.2-ci maddə əlavə edilsin:

“2.2. Ələt azad iqtisadi zonasında kənd təsərrüfatında sığortanın stimullaşdırılması sahəsində münasibətlər “Ələt azad iqtisadi

Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icmasının idarə heyəti ölkəmizdəki diplomatik korpusun nümayəndələrinə təqdim edilib

Yanvarın 29-da Xarici İşlər Nazirliyində "Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin ölkəmizdə akkreditə olunmuş xarici dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların diplomatik nümayəndələri ilə görüşü keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbiri açan xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmməd-Quliyev Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ağır nəticələrindən bəhs edərək, yüz minlərlə azərbaycanlının işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ regionundan və ətraf rayonlardan öz evlərindən və mülklərindən zor gücünə didərgin salındığını qeyd edib. O, işğal edilmiş ərazilərimizin azad olunmasının və məcburi köçkünlərin öz evlərinə geri qayıtmasının vacibliyini vurğulayıb. Münaqişənin həlli ilə bağlı davam edən danışıqlar çərçivəsində erməni və azərbaycanlı əhəlinin sülhə hazırlanması çağırışını xatırladan nazir müavini bu xüsusda ölkəmizin Dağlıq Qarabağ bölgəsinin iki icması arasında təmasların və

diyalogun bərpa edilməsinin önəmini diqqətə çatdırıb. Mahmud Məmməd-Quliyev görüşün əsas məqsədinin Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin Azərbaycanlı İcmasının 23 nəfərdən ibarət olan idarə heyətinin ölkəmizdəki diplomatik korpusa təqdim edilməsi olduğunu qeyd edib. O, işğal olunmuş torpaqlarımdan didərgin salınmış məcburi köçkünlərin, o cümlədən ölkəmizin Dağlıq Qarabağ bölgəsinin 80 min nəfərdən çox azərbaycanlı icmasının pozulmuş fundamental insan hüquqlarının bərpa olunmasının və bu insanların səsinin beynəlxalq səviyyədə eşidilməsinin yüksək əhəmiyyət kəsb etdiyini diplomatik korpusun diqqətinə çatdırıb.

Sonra Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev çıxış edib. O, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin doğurduğu ağır fəsadları qeyd edərək, beynəlxalq ictimaiyyətin münaqişənin həlli ilə bağlı mövqeyini, o cümlədən BMT TŞ-nin 4 qətnaməsinin tələblərini tədbir iştirakçılarına xatırladı. Bu xüsusda beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycanı azad bütövlüyünü dəstəklədiyini və münaqişənin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq ədalətli həllinin tərəfdarı olduğunu vurğulayıb. Şö-

bə müdiri bildirib ki, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin azərbaycanlı əhalisinin etnik təmizləməyə məruz qoyulması, onların bütün fundamental hüquq və azadlıqlarını, o cümlədən yaşamaq hüququnu kobud şəkildə pozan Ermənistanın Dağlıq Qarabağın erməni icmasına imtiyazlı hüquqlar tələb etməsi insan hüquqlarının qorunması üzrə bütün sənədlərə köklü şəkildə ziddir.

Daha sonra Hikmət Hacıyev Azərbaycan Respublikası hökuməti tərəfindən bütün məcburi köçkünlər və qaçqınların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün həyata keçirilən ardıcıl siyasətdən, Prezident İlham Əliyev tərəfindən şəhid ailələrinə göstərilən qayğıdan bəhs edib və bu xüsusda yanvarın 28-də şəhid ailələrinə ilə keçirilən görüş barədə tədbir iştirakçılarına məlumat verib. Şöbə müdiri vurğulayıb ki, Cəfər Mərcanlı kəndində aparılan quruculuq işləri, məcburi köçkünlərin layəqətli və təhlükəsiz şəkildə ödəmə torpaqlarına qayıtmasının təmin olunması işğaldan azad ediləcək bütün ərazilərin bərpa olunması, dayanıqlı sülhün və inkişafın bərqərar olması üçün Azərbaycan Respublikasının əzmini bir daha nümayiş etdirir.

Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icmasının rəhbəri Tural Gəncəliyev çıxış edərək öncə

icma haqqında məlumat verib. O, icmanın ATƏT-in 1992-ci il Helsinki qərarına əsasən münaqişənin həllində maraqlı tərəf olduğunu qeyd edib. Tural Gəncəliyev icmanın idarə heyətinə daxil olan 23 nümayəndəni təqdim edib. O, çıxışında vaxtilə Şuşada erməni qonşuları ilə birgə sülh şəraitində yaşadığı günləri xatırlayaraq, azərbaycanlı icmanın erməni icması ilə təmaslar qurmağa və konstruktiv dialoqa aparmağa hazır olduğunu tədbir iştirakçılarına diqqətə çatdırıb.

Daha sonra icmanın idarə heyətinin üzvləri, Xocalıda anadan olmuş Dürdane Ağayeva və Samirə Hüseynova çıxış ediblər. Onlar Azərbaycanın Xocalı şəhərinin işğaldan öncə burada ermənilərlə birgə əmin-amanlıq şəraitində yaşadığını qeyd edərək, dinc erməni əhalinin Ermənistanın işğalçı siyasətinin girovuna çevrildiyini vurğulayıb, Dağlıq Qarabağın erməni və azərbaycanlı icmaları arasında dialoqun bərpa olunmasının bölgədə etimadın yaradılması baxımından əhəmiyyətli olduğunu bildiriblər.

Tədbir zamanı həmçinin ölkəmizin Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icmasının digər üzvləri də öz fikirlərini bildirib, eləcə də suallarını diplomatik korpusun nümayəndələrinə ünvanlayıblar.

Prezident qaygısı, dövlət dəstəyi

İlham Əliyev şəhid ailələrinin ən böyük hamisi olduğunu növbəti dəfə nümayiş etdirdi

Əvvəli 1-ci səh.

Dövlət təzminatlı ailələrin, şəhid ailələrinin, Qarabağ müharibəsi əlillərinin, məcburi köçkünlərin mənzil-məişət problemlərini həllində neqativ halların tam aradan qaldırılması istiqamətində ciddi addımlar atır.

Prezident qaygısı və ildən-ildən güclənən sosial müdafiə

Digər sahələrdə də şəhid ailələrinin sosial müdafiəsi məqsədilə mühüm tədbirlər həyata keçirilib. Elə dövlət başçısının müvafiq fərmanları ilə şəhid hərbi qulluqçuların vərsələrinə 11 min manat məbləğində birdəfəlik ödəmələrin verilməsi də Prezidentin növbəti təşəbbüsü kimi qiymətləndirilir.

Öncə onu qeyd edək ki, ötən il prezident seçkilərindən sonra dövlət başçısının imzaladığı ilk fərman məhz bu kateqoriyaya aid olan insanlara şamil edilib. Belə ki, Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüyünə görə ölmüş elan edilmiş hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 2018-ci il 19 aprel tarixli 1 nömrəli Fərmanına əsasən şəhid hərbi qulluqçuların vərsələrinə 11 min manat məbləğində birdəfəlik ödəmələrin verilməsinə başlanılıb.

Bu fərman şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılmasının ölkədə aparılan sosial siyasətin başlıca məqsədlərindən biri olduğunu bir daha təsdiq etdi, ictimaiyyət tərəfindən böyük rəğbət və məmnunluqla qarşılandı. Həmin vaxtdan indiyədək 3100 şəhid hərbi qulluqçunun 4200-ə qədər vərsələrinə birdəfəlik ödəmə həyata keçirilib, bu istiqamət üzrə 34 milyon manat vəsait ödənilib. Hazırda 6444 şəhidin vərsələrinə ödənişlər davam etməkdədir.

Xatırladaq ki, birdəfəlik ödəmənin verilməsindən ötrü dövlət büdcəsindən 2018-ci il üçün 58 milyon, 2019-cu il üçün 50 milyon manat vəsait ayrılıb.

Dövlət başçısının növbəti humanist təşəbbüsü

Yanvarın 28-də Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə daha bir fərman imzaladı. Yeni sənədlə 2018-ci il 19 aprel tarixli 1 nömrəli Fərmanda dəyişiklik edildi. Dəyişikliyə əsa-

sən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda 1997-ci ilin avqust ayının 2-dək şəhid olmuş əlavə 2725 nəfərin (o cümlədən 11000 manatdan az sığorta ödənişi almış 2264 şəhid hərbi qulluqçunun və 461 şəhid polisin) vərsələrinə də birdəfəlik ödəmə verəcək. Yeni fərmanla birdəfəlik ödəmənin verilməsi prosesi artıq 12268 şəhidin vərsələrinə əhatə edir.

Bu isə bir daha İlham Əliyevin ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmış və qazi olmuş şəxslərə göstərdiyi diqqətin bariz təəcəssümü kimi dəyərləndirilir.

Dövlət başçısı həmin gün Prezident Sarayında şəhid ailələri ilə görüşdü və bir daha bəyan etdi ki, prezidentlik fəaliyyətimdə bu məsələ daim prioritet təşkil edir. Son illər ərzində şəhid ailələri ilə çoxsaylı görüşləri bunun bir daha sübutu edir: "Biz sizinlə birlikdə bir çox evlərin açılışlarında iştirak etmişik. Mən şəhid ailələrinə mənzillərin, avtomobillərin, aqarların şəxsən təqdim etməsinə və bunu özüm üçün borc bilirəm. Bu, mənim borcumdur, xalqa xidmət etmək mənim ən böyük vəzifəmdir. Mənim üçün mən, böyük şərəfidir ki, sizə bu istiqamətdə xidmətimi göstərim".

Bundan sonra da vətəndaşların sosial məsələlərinin daim diqqət mərkəzində olacağını söyləyən dövlət başçısı vurğuladı ki, bütün şəhid ailələrinə mənzillər verəcək. Bir şəhid ailəsi belə qalmayacaq ki, dövlət ona ev və ya mənzil verməsin.

Sonra dövlət başçısı birdəfəlik ödəməni almaq üçün istifadə edilən plastik kartları şəhid hərbi qulluqçularının vərsələrinə şəxsən təqdim etdi.

Bir sözlə, şəhid ailələrinə birdəfəlik ödəmənin verilməsini nəzərdə tutan bu fərman onların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ən mühüm addımlardan olmaqla ölkə vətəndaşlarının rifahının yüksəlməsinə xidmət edən ən humanist addımlardan biri kimi qəbul edilməlidir.

Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, burada ünvanlı sosial yardım proqramı çox geniş miqyas alıb. Dünyada ikinci belə bir dövlət yoxdur ki, şəhid ailələri, müharibə əlilləri və onların ailə üzvlərinə bu qədər qayğı göstərsin. Bütün bunlar əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş humanizmə sadıqlıq ənənəsinin İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin təsdiqidir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Son 5 ildə regionların inkişafına 24,2 milyard manat vəsait yönəldilib

Sahin MUSTAFAYEV: "Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən sosial layihələrdə əhalinin rifahının yüksəlməsinə mühüm töhfə verir"

Yanvarın 29-da Heydər Əliyev Mərkəzində "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasını yekunlarına həsr olunmuş konfrans çərçivəsində iqtisadiyyat, vergilər, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi, kənd təsərrüfatı nazirlərinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin və Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədrlərinin iştirakı ilə sahibkarlarla görüş keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən iqtisadiyyat naziri Sahin Mustafayev vurğulayıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən konfransda dövlət başçısı III Dövlət Proqramının icrası çərçivəsində görülmüş işləri yüksək qiymətləndirib, qarşıdakı illərdə iqtisadiyyatın, o cümlədən sahibkarlığın inkişafı istiqamətində mühüm vəzifələr müəyyənləşdirib.

Iqtisadiyyat naziri qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəhbərliyi ilə ölkəmizdəki ictimai-siyasi sabitlik, həyata keçirilən davamlı islahatlar nəticəsində yaradılan güclü iqtisadi potensial dünyada gedən çətin geosiyasi proseslər fonunda Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafını təmin edib, regionların sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayıb. Son dövrlərdə ölkəmizdə müasir iqtisadi şəraitin tələblərinə uyğun olaraq çoxşaxəli və ardıcıl islahatlar həyata keçirilib, qeyri-neft ixracının artırılması üzrə kompleks stimullaşdırıcı tədbirlər görüldü, biznes-investisiya mühiti davamlı olaraq yaxşılaşdırılıb, qeyri-neft sektorunun inkişafı təmin edilib, sahibkarlığa dövlət dəstəyi daha da gücləndirilib.

Həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlar mötəbər beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatlarında, o cümlədən Dünya Bankının "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycanın ümumi reytingdə yeni rekord imza atması, eləcə də əksər indikatorlar üzrə mövqeyinin daha yüksək səviyyəyə qalmasına imkan verib. Belə ki, Dünya Bankının dərc etdiyi "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycan dünyanın 10 ən islahatçı dövləti sıyahısına daxil edilərək ən çox islahat aparan ölkə elan olunub. Yeni hesabatda Azərbaycanın mövqeyi əvvəlki illə müqayisədə 32 pillə irəliləyərək 190 ölkə arasında 25-ci yerdə qərarlaşıb, dünyanın bir çox ölkələrini geridə qoyaraq MDB ölkələri arasında lider mövqeyə yüksəlib.

Iqtisadiyyat naziri Sahin Mustafayev diqqətə çatdırıb ki, icrası başa çatmış dövlət proqramı çərçivəsində 2014-2018-ci illərdə regionların inkişafına ümumilikdə 24,2 milyard manat vəsait yönəldilib. Dövlət başçısının şəhər və rayonların sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsi ilə bağlı imzaladığı 400-dən çox sərəncamla 2,8 milyard manat vəsaitin ayrılması regionların sosial-iqtisadi inkişafında həlledici rol oynayıb.

Qeyd edilib ki, kənd təsərrüfatının subsidiyalaşdırılması və vergilərdən azad olunması, texnika və gübrələrin güzəştli şərtlərlə verilməsi, lizin qidmətlərinin təşkil, investisiyaların və ixracın təşviqi, lisenziyalaşdırmanın tətbiqi, yoxlamaların yandırılması müddətində 2021-ci il yanvarın 1-dək uzadılması, yerli istehsalın stimullaşdırılması məqsədilə dövlət satınalmalarında yerli məhsulların dəyərində 20% güzəştin tətbiqi, ixrac təşviqinin verilməsi və digər dövlət dəstəyi mexanizmləri ölkədə sahibkarlığın inkişafında mühüm rol oynayır.

Pambıqçılıq, tütünçülük, baramaçılıq, sitrus meyvəçiliyi, çayçılıq, çeltikçilik, şərəbçilik və xalçaçılıq sahələrinin inkişafı ilə bağlı qəbul edilən dövlət proqramları və bu sahədə görülən işlər aqar sektorun və sənayenin inkişafında, ixrac potensialının artmasında və regionlarda məşğulluq səviyyəsinin yüksəlməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Vurğulanıb ki, ölkədə sahibkarlığın dəstəklənməsi, özəl investisiyaların təşviqi, vergi güzəştlərinin optimallaşdırılması və iqtisadi səmərəsinin yüksəldilməsi, startapların, mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin klasterlərinin yaradılması sahibkarlığın inkişafı üçün geniş imkanlar açıb.

Bildirilib ki, qida zəncirinin bütün mərhələlərində qida təhlükəsizliyinə və qida məhsulları istehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsinə dövlət nəzarətinin və siyasətinin həyata keçirilməsi məqsədilə mühüm struktur islahatları həyata keçirilib.

Nazir Sahin Mustafayev qeyd edib ki, gömrük rəsmiləşdirilməsi sahəsində aparılan islahatlar ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafına, qeyri-neft məhsullarının ixracına əlavə stimulaşdırıb və biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına əhəmiyyətli addım olan "Könüllü riyayət mədəniyyəti"nin əsasını qoyub.

Iqtisadiyyat naziri əhalinin məşğulluğunun təmin olunması, yaşayış səviyyəsinin daha da yaxşılaşdırılması, vətəndaşların ünvanlı sosial yardımından asılılığını aradan qaldırılması, məşğulluğun artırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirləri diqqətə çatdırıb.

Sosial layihələrin reallaşdırılmasında əvəzsiz xidmətləri olan Heydər Əliyev Fondunun, şəxsən Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən sosial layihələrdə əhalinin rifahının yüksəlməsinə mühüm töhfə verir.

Nazir Sahin Mustafayev qeyd edib ki, regionların inkişafında Sumqayıt və Mingəçevirdə sənaye parklarının, Neftçala, Masallı, Hacıqabul və Sabirabadda sənaye məhəllələrinin yaradılması, 33 rayonun ərazisində 51 aqroparkın və iri fermer təsərrüfatlarının təşviqi bölgələrin potensialından səmərəli istifadə etməklə sahibkarlığın inkişafını sürətləndirir.

Diqqətə çatdırılıb ki, ixracın təşviqi, xüsusilə qeyri-neft ixracının dəstəklənməsi məqsədilə indiyədək 24 ixrac missiyası təşkil edilib, Azərbaycan şirkətləri 17 beynəlxalq sərgidə vahid ölkə stendi ilə iştirak edib, müqavilələr imzalanıb, 104,2 milyon dollar dəyərində məhsulların müxtəlif ölkələrə, o cümlədən bir sıra yeni bazarlara ixracı ilə əlaqədar mühüm işlər görüldü.

İnvestisiyanın təşviqi mexanizmlərindən danışan iqtisadiyyat naziri diqqətə çatdırıb ki, indiyədək 292 sahibkarlıq subyektinə 332 investisiya təşviqi sənədi verilib. Bu layihələrin icrası nəticəsində yerli istehsalda 2,8 milyard manatdan artıq investisiya yatırılacaq, 22 minədən yeni iş yeri açılacaqdır. Bu layihələrin 87%-i regionların payına düşür.

Qeyri-neft sektorunun inkişafına dövlət dəstəyi tədbirləri nəticəsində 2014-2018-ci illərdə qeyri-neft sektoruna 8%, qeyri-neft sənayesi isə 32% artıb. Görülən işlər nəticəsində 2004-2018-ci illər ərzində 1,5 milyonu daimi olmaqla 2 milyondan çox iş yeri açılıb.

Dövlət proqramının icrası dövründə Azərbaycan aqrar, sərb, nar, meyvə-tərəvəz, fındıq, xurma, zeytun, tütün, tekstil, çay, süd və süd məhsulları, istehsalçıları və ixracatçıları, qablaşdırma sənayesi, mebel, tikinti materialları, maşın və avadanlıq istehsalçıları və qadın sahibkarlığının inkişafı assosiasiyaları fəaliyyətə başlayıb və artıq bu sahələrin inkişafına öz müsbət töhfəsini verir.

R.BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Səhid anası: "Prezident İlham Əliyevin şəhid ailələri ilə görüşü bizə göstərilən yüksək diqqət və qayğının təzahürüdür"

"Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın şəhid ailələri ilə görüşməsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş qəhrəman vətən oğullarının ailələrinə, vərsələrinə yüksək diqqət və qayğının göstərilməsinə, Dövlət başçısına bu görüşdə şəhid ailələrinə dərin hörmətini ifadə etdi. Bizim ailəyə də birdəfəlik ödəmə olunub. Bir şəhid anası kimi belə bir humanist addıma görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkürümü bildirirəm".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Qubanın İsnovçu qışlaq kəndində yaşayan şəhid anası Güllərə Şəmiyeva söyləyib. Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşlərdə Güllərə Şəmiyevanın iki oğlu - Sərvər və Şəmsəddin qəhrəmancasına şəhid olub.

Sərvər Şəmiyev 1993-cü ildə noyabr ayında cəbhəyə yollanıb. Ağcabədi rayonunun bir neçə kəndinin erməni işğalçılarından təmizlənməsində fəal iştirak edib. 1994-cü il yanvarın 12-də

Martını kəndi uğrunda gedən döyüşdə minaya düşərək həlak olub. Sərvərin kiçik qardaşı Şəmsəddin Şəmiyev isə Milli Orduya ondan 4 ay əvvəl yazılıb. Cəbhədə ayrı-ayrı döyüş bölgələrində vuruşan qardaşlar həmişə bir-birini soruşayıb, bir yerdə döyüşməyə can atıblar. Amma tələ ele gətirib ki, vətən uğrunda canlarından keçən Sərvər və Şəmsəddin eyni gündə, 1994-cü il yanvarın 13-ü İsnovçuq kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb.

Şəhidlərin anası Güllərə Şəmiyeva bildirib ki, övlad itkisi çox ağır olsa da, oğullarının vətən uğrunda şəhidlik zirvəsinə yüksəlməsi ona təsəlli verir. "Mənim övladların vətənpərvər, elini, obasını sevmən igidlər idi. Onların qəhrəmanlıqları dillərdə dastandır. Kəndimizin məktəbi Sərvər və Şəmsəddin Şəmiyev qardaşlarının adını daşıyır. Mən Prezidentimizə minnətdarlığımı bildirirəm, bizim qayğıyımıza qalır. Şəhid ailəsi olaraq dövlətin yanımızda olmasını daim hiss edirik", - deyər Güllərə Şəmiyeva bildirib.

Qoşunlarda yeni tədris dövrü başlayıb

Azərbaycan Ordusunun qoşun növləri, birlik, birləşmə və hərbi hissələrində yeni tədris dövrü başlayıb. Bütün hərbi hissələrdə keçirilən tədbirlərdə tədris dövrü üçün əsas məqsədlər və vəzifələr, eləcə də onların icra qaydaları diqqətə çatdırılıb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, ordumuzda tədris prosesi Ali Baş Komandanın tələblərinə, müdafiə nazirinin əmri və sərəncamlarına uyğun olaraq, döyüş hazırlığı səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsə-

dilə quruda, dənizdə, havada real təhdid və risklərin nəzərə alınması ilə təşkil ediləcək aparılacaq. Dərslərin birinci gündə bütün hərbi hissələrdə yüksək səmərəliliyi və keyfiyyəti ilə fərqlənən döyüş hazırlığı üzrə məşqlər keçirilib.

Azərbaycan və Ermənistan dövlət sərhədində keçirilən monitoring insidentsiz başa çatıb

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, yanvarın 29-da Azərbaycan və Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində keçirilən monitoring insidentsiz başa çatıb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, monitoringi Azərbaycan tərəf-

den ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Gennadi Petrika və Saymon Tiller keçirilib.

Ermənistan tərəfindən isə şəxsi nümayəndənin səhra köməkçiləri Mixail Olaru, Oqnyen Yoviç və Martin Şuster aparılıb.

AZƏRTAC

DÜNYA

"Qırmızı şərflər" "sarı jiletlər"ə qarşı

Fransada yeni etiraz hərəkatı fəaliyyətə başladı

Fransada yeni etiraz hərəkatı - "qırmızı şərflər" meydana çıxmışdır. Parisdə keçirilən ilk nümayişdə təxminən 10 min nəfər iştirak etmişdir. Fransada yeni etiraz hərəkatının bayraqlarını qaldıran nümayişçilər "Bizə demokratiya lazımdır", "Demokratiyaya "he", inqilaba "yox", "Ölkədə zorakılıq dayandırılmalı" şüarları səsləndirmişlər.

Ötən bazar günündən etibarən yeni etiraz hərəkatı - "qırmızı şərflər" meydana çıxmışdır. Parisdə keçirilən ilk nümayişdə təxminən 10 min nəfər iştirak etmişdir. Fransada yeni etiraz hərəkatının bayraqlarını qaldıran nümayişçilər "Bizə demokratiya lazımdır", "Demokratiyaya "he", inqilaba "yox", "Ölkədə zorakılıq dayandırılmalı" şüarları səsləndirmişlər.

Yeni hərəkat "sarı jiletlər" in hərəkatlarına - zorakılıq eməllərinə, ictimai asayişin pozulmasına etiraz edir. Aksiyaya iştirakçıların bir hissəsi ölkə iqtidarını dəstəkləyir, başqa bir hissəsi isə hərəkatın siyasi xarakter daşmadığını iddia edir. Bununla belə, "qırmızı şərflər" daha çox hökumətpərəst hərəkat kimi səciyləndirilməkdədir.

Yeni hərəkatın nümayəndələrinin ilk çıxışları da buna dəlalət edir. "Qırmızı şərflər" in təşəbbüsünü, siyasi baxışlarına görə hakim "irəli, Respublika!" partiyasına yaxın olan tuluvalı mühəndis Loran Sulye yerli radiyoya müsahibəsində bildirmişdir ki, "bizim nümayişimiz səssiz çoxluğa, hər şənbə ölkədə baş verən hadisələr üzündən evlərinə girməyə məcbur olan adamlara çağırışdır".

Onun müavini, Breton bölgəsinin sakini Teo Pular BFMTV telekanalına müsahibəsində vurğulamışdır ki, "qırmızı şərflər" in aksiyası iki aydır hücumə məruz qalan respublika dəyərlərini və hakimiyyət təsisatlarını müdafiə etməkdən

ibarətdir. O qeyd etmişdir ki, "sarı jiletlər" in sıralarına ifrat sağçı və ifrat solçu qruplaşmaları təmsil edən ekstremistlərin soxulması ciddi narahatlıq doğurur. Pular fransızlar ictimai dialoq aparmağa, "sarı jiletlər" in özlərini isə küçələrdən çəkilib problemlərin müzakirəsinə qoşulmağa çağırır.

"Qırmızı şərflər" in mətbuat katibi Aleks Brün isə bildirmişdir ki, adamlar yollarda yaranmış maneəlikdən beziblər. "Sarı jiletlər" in hərəkatları biznesə zərərli, uşaqların vaxtılıq vaxtında məktəbə gəlməsinə imkan vermir. "Qırmızı şərflər" in ilk aksiyasından sonra qəbul olunmuş bəyanatda vurğulanmışdır

ki, yeni hərəkatın iştirakçıları "sarı jiletlər" in yaratdığı qiymətini pisləyirlər. Hakimi partiyanın üzvü, deputat Silven Meyar da "qırmızı şərflər" in ilk nümayişinin iştirakçıları arasında idi. Onun fikrincə, ölkəyə sakitlik lazımdır: "Hər şənbə günü "sarı jiletlər" in aksiyalarında müşahidə etməyə məcbur olduğumuz zorakılıq təzahürələrinə son qoymaqın vaxtı gəlib çatmışdır". Deputat onu da nəzərə çarpdirmişdir ki, nümayişə öz partiyasının təmsilçisi kimi yox, bir vətəndaş kimi qatılmışdır.

"Qırmızı şərflər" in Bastiliya meydanında başa çatmış ilk aksiyasını kənardan izləyənlərin arasında "sarı jiletlər" in fəalları da var idi. Bu dəfə "sarı jiletlər" in əsas vəzifəsi "qırmızı şərflər" i təhqir etmək idi. Lakin polis iki düşmənin təmsilçiləri arasında toqquşmaya imkan vermədi.

Bir-birinə qarşı duran iki hərəkat fərqli məram daşdığı kimi, onların iştirakçıları da əhəlinin fərqli təbəqələrinə məxsusdurlar. "Sarı jiletlər" i daha çox gənc nəslin nümayəndələri təmsil edir, "qırmızı şərflər" in aksiyasında isə əksər iştirakçılar yaşlı adamlardır.

"Qırmızı şərflər" hərəkatının ilk aksiyasına gözənlidən az iştirakçı qatılma da, onun sıralarının genişlənməyi ehtimal olunur. Hərə-

Allahverdi MEHDİYEV,
"Azərbaycan"

8 münafişə zonasında acların sayı 56 milyona çatıb

Dünyada aclıqdan əziyyət çəkənlərin sayı artmaqda davam edir. Bu barədə BMT-nin Dünya Ərzaq Programının, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının birgə hazırladığı hesabatda məlumat verilmişdir.

Ərzaq böhranı problemi səkkiz ölkədə xüsusilə aktualdır. Bu ölkələrdə davam edən münafişələr üzündən 56 milyon nəfər aclıqdan əziyyət çəkir və təcili yardıma ehtiyac duyar. Hesabatda qeyd olunur ki, son bir ildə Əfqanıstan, Mərkəzi Afrika Respublikası, Qonqo Demokratik Respublikası, Cənubi Sudan və Yəmən kimi ölkələrdə humanitar vəziyyət pisləşmişdir. Bundan əlavə, Suriya, Somali və Çad sakinləri ciddi problemlərlə üzləşmişlər.

Hesabata görə, Yer üzündə ən böyük miqyaslı humanitar böhran Yeməndə davam edir.

Bəlxədə altı polis qətlə yetirildi

"Taliban" radikal hərəkatının silahlıları Əfqanıstanın şimalında yerləşən Bəlx əyalətində nəzarət keçid məntəqələrinə hücum etmişdir. Bu barədə "TOLU News" agentliyi xəbər verir.

Məlumatla görə, hücum zamanı 6 polis əməkdaşı öldürülmüş, 3-ü yaralanmışdır.

ABŞ Çin şirkətinə qarşı ittiham irəli sürdü

ABŞ hökuməti Çin "Huawei" şirkətinə, onun Amerika-dakı bir neçə şöbəsinə və maliyyə direktoru Men Vanqjouya qarşı bir sıra cinayətlər törətmək ittihamı irəli sürmüşdür. Cinayətlər arasında bank fırıldaqçılığı, sanksiyaların pozulması və sənaye casusluğu da var. Bu barədə "Alman dalgası" radiostansiyası xəbər verir.

Məlum olduğu kimi, ötən il dekabrın 1-də Kanadada saxlanmış Men Vanqjou Çin şirkətinin İrlanda biznes əlaqələrinə dair ABŞ banklarına yanlış informasiya verməkdə ittiham edilir. Sonradan o, girov müqabilində azadlığa buraxılmışdır. ABŞ maliyyə direktorunun ekstradisiyasını tələb edir.

Bundan əlavə, "Huawei" şirkəti ABŞ-dakı tərəfdaşlarının kommersiya sirlərini oğurlamaqda ittiham olunur.

Türkiyə ordusu Suriyada əməliyyat keçirməyə hazırdır

Türkiyə Silahlı Qüvvələri istənilən vaxt Suriyanın Mənbic şəhərində və Fəratın şərqində terrorçulara qarşı bütün lazımi tədbirləri həyata keçirəcək. Bu barədə Türkiyənin milli müdafiə naziri Hulusi Akar məlumat vermişdir. Onun dediyinə görə, Türkiyə Silahlı Qüvvələri Suriyada keçiriləcək hərbi əməliyyata hazırlığı başa çatdırmışdır.

Nazir qeyd etmişdir ki, Türkiyə ordusu Suriyada ərəblərlə, yaxud kürdlərlə deyil, terrorçularla döyüşür. "Türkiyə ordusunun yeganə hədəfi terrorçulardır", - deyərək vurğulamışdır.

Hyustonda atışmada 5 polis əməkdaşı yaralandı

ABŞ-ın Hyuston şəhərində asayiş keşikçilərinin keçirdikləri əməliyyat zamanı narkotik maddə alverində şübhəli bilinən iki nəfər öldürülmüşdür. Atışma zamanı beş polis əməkdaşı yaralanmışdır. Bu barədə "Röyter" agentliyi xəbər verir.

Məlumatla görə, yaralanmış asayiş keşikçilərindən ikisinin vəziyyəti ağırdır. Daha iki polisin vəziyyəti sabitləşmiş, bir polis əməkdaşı isə xəstəxanadan evə buraxılmışdır.

Stoltenberq: "NATO qoşunlarının Əfqanıstandan çıxması tezdir"

NATO qoşunları lazım olana qədər Əfqanıstanda qalacaq. Hazırda Şimali Atlantika aliansının ölkədə hərbi mövcudluğu münafişlərin dinc vasitələri həlli yolunun axtarılıb-tapılmasına şərait yaradır. Bu bəyanatla NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq çıxış etmişdir.

Stoltenberq ABŞ müdafiə nazirinin səlahiyyətlərini icra edən Patrik Şenahlanla görüşündə bildirmişdir ki, "Əfqanıstanda qalmağımızın əsas məqsədi təhlükə altında qoymayaraq vəziyyəti ölkədə saxlamaqdır, yaxud hərbi qulluqçuların sayını ixtisar etməyə imkan verməyənədək orada qalacağıq".

Stoltenberqin dediyinə görə, hazırda NATO qoşunlarının Əfqanıstandan çıxarılması barədə danışıq tezdir, çünki münafişlərin sülh yolu ilə tənzimlənməsini təmin etmək lazımdır. Bundan əvvəl xəbər verilmişdi ki, ABŞ və "Taliban" radikal hərəkatı saziş əldə olunması istiqamətində irəliləmişlər. Sülh planına əsasən, atəşkəs və taliblərin hökumətə danışıqlar aparması müqabilində ABŞ qoşunları Əfqanıstandan tamamilə çıxarılacaq.

Biznes sənaye kəşfiyyatının girovluğunda

Dünyada müflis olan hər on şirkətin altısı sənaye casusluğunun qurbanıdır

Müasir dünyada iqtisadi kəşfiyyat üçün dünyanın müxtəlif ölkələrində baş verən iqtisadi tənəzzül və intibah xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Təbii ehtiyatların bolluğu heç də ölkəni irəli aparın amillərin sırasında deyil. Ən vacibi texnologiya və iqtisadi-istehsalat yeniliklərinin mövcudluğudur. Məhz bu səbəbdən bütün dünyada kəşfiyyat qurumlarının, həm də milli iqtisadiyyatların əsas meqsədi belə məlumatları əldə etməyə çalışmaqdır. İş o yerə çatıb ki, dövlətlərin və rəqəbat aparın şirkətlərin kəşfiyyat fəaliyyətləri arasında sərhədlər şəffaf deyil. Kimin nə oğurladığını dəqiqləşdirmək də yersizdir. Məhz bu səbəbdən hücumə məruz qalan şəbəkələr zərərindən hansı tərəfdən gəldiyini təyin etməkdə çətinlik çəkir. Kəşfiyyat yolu ilə, bir qayda olaraq, biotexnologiyalar, gen mühən-

disliyi, tibbi avadanlıqlar, ətraf mühitin mühafizəsi, yüksək səmərəli kompüterlər, sensor və signal texnikası, məlumatların saxlanması üçün yaddaş qurğuları, texniki keramika, nanotexnologiyalar və aerokosmik avadanlıqlar və s. haqqında məlumat əldə edilir. İqtisadi kəşfiyyatda məlumatların əldə edilməsi müxtəlif yollarla həyata keçirilir. İstənilən məlumat faydalı ola bilər. Məsələn, yazılı sənədlər (layihələr, qeydlər, qaralamalar, müxtəlif sənədlərin fotosurətləri), çertyojlar, yaddaş kartları, elektrik siqnalı, modellər, məhsulların nümunələri, texniki qurğular və s. Eyni zamanda kəşfiyyat yalnız bir məhsul baredə informasiya əldə etməyə yox, idəyalar, tədqiqatlar, konstruktör işləri, layihələr, istehsalın və marketingin strategiyası haqqında bütün məlumatları

əldə keçirməyə çalışır. İqtisadi casusluğun 39 faizi rəqib şirkətlər tərəfindən həyata keçirilir və yalnız 7 faizi kəşfiyyat idarələrinin payına düşür. Şirkətlərin casus şəbəkəsinə cəlb edilən əməkdaşları, özəl xeyfiyyə qurumları, müzdlü hakerlər və peşəkar kəşfiyyatçılar casusluq edir, kəşfiyyat fəaliyyəti ilə məşğul olurlar.

İqtisadi kəşfiyyatın fəaliyyət dairəsi genişdir. Bu sahədə işləyən casuslar elmi və diplom işlərinin, xüsusi ədəbiyyatın, zavod qəzetlərinin və sorğu kitablarının, texniki, patent və lisenziyalasdırılmış sənədlərin əldə edilməsindən, məlumatlar bankından və ictimai təmaslardan faydalanırlar. Məlumatların bir qismi isə müasir kompüter texnologiyalarından yararlanmaqla əldə edilir.

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, iqtisadi kəşfiyyatla əksər dövlətlər məşğul olur. ABŞ açıqca bildirir ki, onların kəşfiyyat fəaliyyətinin bir qismi iqtisadiyyatla bağlıdır. Bu məsələ ilə digər ölkələrin kəşfiyyat qurumları çoxdan məşğuldur. Yüksək texnologiyaların inkişaf etdiyi ölkələr də iqtisadi kəşfiyyatdan ciddi faydalanırlar. Hər hansı bir sahədə əldə edilən özge nailiyyətləri hər bir dövlətə və ya şirkətə imkan verir ki, həm ciddi subsidiyalara qənaət etsin, həm də rəqəbat qabiliyyətini artırsın və öz iqtisadiyyatını daha güclü etsin. Digər tərəfdən, iqtisadi kəşfiyyat dünyada böyük müqavilələri ələ keçirməyə imkan yaradır. ABŞ hesab edir ki, Amerika iqtisadiyyatına qarşı müntəzəm olaraq 23 dövlət, o cümlədən Avropa ölkələri casusluq edir.

Bahadur İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

